

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Diplomová práce

Obnova řízení

Vypracoval: Tomáš Polišínský

Vedoucí práce: doc. JUDr. Jan Kocina, Ph. D.

Plzeň

2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš POLIŠENSKÝ**
Osobní číslo: **R14M0181P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Obnova řízení**
Zadávající katedra: **Katedra trestního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Mimořádné opravné prostředky
3. Historický vývoj obnovy řízení
4. Obnova řízení
5. Vybraná judikatura
6. Komparace s úpravou obnovy řízení v zahraničí
7. Závěr

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- ŠÁMAL, P.: Opravné prostředky v trestním řízení. Stížnost pro porušení zákona. Obnova řízení. 1. vydání. C. H. Beck, Praha 1999, 195 s. ISBN 80-7179-249-7
- ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0
- JELÍNEK, J. a kolektiv: Trestní právo procesní. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., ISBN 978-80-87576-44-1
- Fenyk, J., Císařová D., Gřivna T. a kol.: Trestní právo procesní - 6. vydání. Wolters Kluwer, 2015, ISBN978-80-7478-750-8

Vedoucí diplomové práce:

Doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D.

Katedra trestního práva

Datum zadání diplomové práce:

6. února 2018

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2019

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.
vedoucí katedry

V Plzni dne 21. září 2018

Prohlašuji,

že diplomovou práci na téma Obnova řízení jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Plzni dne .....

Podpis .....

Poděkování:

Rád bych tímto poděkoval panu doc. JUDr. Janu Kocinovi, Ph.D., za odbornou konzultaci a rady při zpracování této diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	6
1.1 Opravné prostředky	8
1.2 Řádné opravné prostředky	9
1.2.1 Stížnost	9
1.2.2 Odvolání	9
1.2.3 Odpor	10
2. Mimořádné opravné prostředky	11
2.1 Dovolání	12
2.2 Stížnost pro porušení zákona	13
2.3 Obnova řízení	13
3. Historický vývoj obnovy řízení	15
3.1 Obecná historie opravných prostředků	15
3.2 Vývoj obnovy řízení od roku 1850	16
3.2.1 Trestní řád č.119/1873 ř.z., jímž se uvádí trestní řád	16
3.3 Vývoj obnovy řízení od roku 1948	17
3.3.1 Zákon č. 87/1950 Sb., Zákon o trestním řízení soudním	17
3.3.2 Zákon č. 64/1956 Sb., Zákon o trestním řízení soudním	17
4. Obnova řízení	19
4.1 Zásady a principy	19
4.1.1 Zásada presumpce nevinny	19
4.1.2 Zásada veřejnosti+zásada ústnosti a bezprostřednosti	20
4.1.3 Zásada volného hodnocení důkazů	20
4.1.4 Beneficium cohaesionis.....	20
4.1.5 Zákaz reformace in peius.....	20
4.1.6 Apelace, revize, kasace.....	21
4.2 Přípustnost obnovy trestního řízení	22
4.3 Návrh na obnovu řízení	22
4.4 Důvody obnovy řízení	24
4.4.1 Nové skutečnosti, důkazy	24
4.4.2 Porušení povinnosti OČTR zakládající trestný čin.....	25
4.4.3 Zrušení právního předpisu nálezem Ústavního soudu.....	25
4.5 Řízení o návrhu na povolení obnovy řízení	25

4.5.1	Příslušnost soudu.....	25
4.5.2	Veřejné zasedání	26
4.5.3	Princip vázanosti návrhem na obnovu	27
4.5.4	Rozhodnutí o návrhu.....	27
4.6	Řízení po povolení obnovy řízení.....	28
4.7	Stížnost proti rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy	30
4.8	Promlčecí doba.....	31
4.9	Obnova řízení ve věcech mladistvých.....	32
4.10	Náhrada škody.....	33
4.11	Obnova řízení v jiných odvětvích práva u nás	36
4.11.1	Správní právo.....	36
4.11.2	Občanské právo procesní.....	38
4.11.3	Obnova řízení před Ústavním soudem.....	39
4.12	Konkrétní případy obnovy řízení	40
4.12.1	Kauza Jaroslava Schindlera.....	41
4.12.2	Kauza kněz	42
4.13	Úvahy de lege ferenda.....	44
4.14	Můj pohled na obnovu řízení.....	45
5.	Vybraná judikatura	46
5.1	Nález Ústavního soudu II. ÚS 2445/08	47
5.2	Nález Ústavního soudu III.ÚS 608/10	47
5.3	Nález Ústavního soudu III. ÚS 608/10 - 1	48
5.4	Usnesení Ústavního soudu III. ÚS 1399/14	49
6.	Komparace s úpravou obnovy řízení v zahraničí.....	50
6.1	Slovensko.....	50
7.	Závěr.....	56
	Resumé.....	58
	Seznam použitých zdrojů	60

1. Úvod

Úvodem této diplomové práce bych chtěl říci, že celková oblast trestního práva pro mě byla lákavá již od studia na střední škole, kdy jsme se spolužáky v rámci předmětu Základy společenských věd zavítali na okresní soud a sledovali jsme, jak takové soudní řízení probíhá. Když jsme měli možnost vybrat si z řízení před soudem ve věci občanského práva, ve věci správního práva nebo ve věci trestní, tak nikdy nebylo pochyb o tom, na jaké jednání půjdeme. Trestní právo pro mě tedy bylo jasnou volbou.

Téma mé diplomové práce je obnova řízení. Vybral jsem si ho z několika důvodů. Tím prvním bylo to, že jsem věděl, že mě čeká státní souborná zkouška a bral jsem to jako jakýsi vhodný okamžik k tomu, abych více nahlédl do této fáze rozhodování před soudem. Druhým důležitým důvodem bylo to, že obnova řízení je v dnešní době velice diskutované a medializované téma. Velice často čteme v novinách, že má dojít k obnově daného řízení, nebo se to dozvídáme třeba z televize. Proto mě tato oblast lákala, domnívám se, že porozumění celému soudnímu systému a utvrzení se v některých názorech není vůbec špatné.

Po konzultaci s vedoucím diplomové práce jsme stanovili body, které mám ve své diplomové práci zpracovat a rozebrat více dopodrobna.

Základními body této diplomové práce jsou:

- mimořádné opravné prostředky
- historický vývoj obnovy řízení
- obnova řízení
- vybraná judikatura
- komparace s úpravou obnovy v zahraničí

Já osobně si myslím, že z toho důvodu, abych vůbec mohl hovořit o mimořádných prostředcích, je potřeba v této práci nejdříve důkladně objasnit, co to vlastně je opravný prostředek, jaký je rozdíl mezi řádným a mimořádným opravným prostředkem, jak je dělíme a kdy je můžeme využít. Pokusím se udělat

obecný náhled do řádných prostředků a následně více dopodrobna rozebrat a zanalyzovat prostředky mimořádné.

V další kapitole se budu věnovat historickému exkurzu v rámci opravných prostředků s důrazem na obnovu řízení. Tato kapitola je velice zajímavá vzhledem k tomu, že se vlastně jedná i o dějiny České republiky a celkový vývoj právního systému jako takového.

Tím nejdůležitějším bodem této diplomové práce je samotná obnova řízení jakožto mimořádného opravného prostředku. V této kapitole bych chtěl dopodrobna rozebrat celý proces obnovy řízení. To znamená, že rozeberu, jakými principy a zásadami se obnova řízení řídí, kdy je vlastně přípustná, jaké důvody vedou k tomu, abychom o obnovu mohli žádat, jak se vede řízení o návrhu na povolení obnovy, jaké řízení je po povolení obnovy, jestli je možno podat nějakou stížnost o návrhu na povolení, jestli lze požadovat náhradu škody a v jakých případech a jestli se institut obnovy řízení promítá i do jiných právních odvětví než je trestní právo.

Další kapitolou je vybraná judikatura, kde vlastně využijeme v praxi toho, co jsme se dozvěděli z předešlých kapitol. Pokusím se zmínit ty judikáty, které souvisí s obnovou řízení a jsou pro mě osobně zajímavé. Ať již z pohledu přípustnosti, z pohledu potvrzení toho, co jsme se dozvěděli na základě předešlých kapitol, anebo jen z toho důvodu, že bylo nějak překvapivě ve věci rozhodnuto oproti předešlým rozhodutím soudu.

Poslední kapitolou této práce je komparace s úpravou obnovy řízení v zahraničí. Zde bych rozhodně chtěl provést toto podrobné srovnání s našimi sousedy Slováký, a to už jen ze zvědavosti, jestli se liší náš trestní řád v rámci tohoto mimořádného opravného prostředku oproti jejich takzvanému „trestnému poriadku“, a pokud ano, tak do jaké míry.

Obecně se budu snažit přejít od obecného ke konkrétnímu. Za cíl této diplomové práce si kladu důkladně objasnit nejen to, co je to samotná obnova řízení, ale současně také to, kdy se vlastně využívá a v jakých případech se o obnově řízení dá vůbec uvažovat.

1.1 Opravné prostředky

Opravným prostředkem se rozumí dispozitivní právní nástroj, kterým může oprávněná osoba vyjádřit svůj nesouhlas s daným rozhodnutím. V případě, že by nedošlo k uplatnění práva na opravné řízení, pak tedy trestní řízení proběhne bez něj. V tomto řízení dochází k přezkoumání rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení (dále jen „OČTR“). Obecně lze říci, že o opravném prostředku rozhoduje nejčastěji nadřízený orgán orgánu, který rozhodnutí vydal. Na využití daného opravného prostředku je třeba dodržet zákonem stanovenou lhůtu. Ta se podle využitého typu opravného prostředku může lišit. Jejich možnost využití se liší nejen touto lhůtou, ale i například možnostmi toho, kdo opravný prostředek může podat, komu ho podává a jakým způsobem. Opravné prostředky směřují jak proti rozsudkům, tak i proti usnesením.

Za základní právní normu považujeme zákon. č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“ příp. „TrŘ.“).

V rámci trestního práva obecně dělíme opravné prostředky na řádné a mimořádné. Za základní rozpoznávací znak považujeme, jestli lze podat opravný prostředek proti rozhodnutí, které ještě nenabýlo právní moci, anebo proti rozhodnutí, kde lze využít opravný prostředek až po nabytí právní moci. Za právní moc považujeme procesní institut, kde je dána vlastnost soudního rozhodnutí, které spočívá v jeho konečnosti, nezměnitelnosti a závaznosti.¹ U řádných opravných prostředků je možnost jednat před nabytím právní moci. U mimořádných opravných prostředků až po nabytí právní moci. Řádnými opravnými prostředky jsou:

- stížnost - §141 a násl. TrŘ
- odvolání - §245 a násl. TrŘ
- odpor - §314g a násl. TrŘ

Mimořádnými opravnými prostředky jsou:

- dovolání - §265a a násl. TrŘ
- stížnost pro porušení zákona - §266 a násl. TrŘ
- obnova řízení - §277 a násl. TrŘ

---

¹ WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2008. Vysokoškolské právní učebnice. ISBN 978-80-7201-726-3, str. 311

1.2 Řádné opravné prostředky

Jedná se o opravné prostředky, které napadají nepravomocné rozhodnutí soudu. Toto rozhodnutí je sice platné, je vydané, ale zatím nenabylo právní moci. S právní mocí se spojuje termín vykonatelnost. To je vlastnost soudního rozhodnutí, které spočívá v jeho vynutitelnosti, pokud nebude plněno dobrovolně. O tom, zda můžeme využít opravného prostředku a za jakých okolností, se dočteme v části rozhodnutí, která se nazývá poučení. Je to povinná složka každého rozhodnutí. S chybějícím poučením se častou setkáváme u rozhodnutí správních úřadů.

1.2.1 Stížnost

Dle trestního řádu je stížnost definována jako opravný prostředek proti usnesení. Obecně lze říci, že stížností lze napadnout každé usnesení policejního orgánu. Dále ale máme i usnesení soudu a státního zástupce, které lze napadnout jen v případech, kdy to zákon výslovně připouští a jestliže rozhodují ve věci v prvním stupni. Trestní řád nám říká, že tzv. suspenzivní neboli odkladný účinek je použit jen tam, kde to zákon výslovně stanoví. Lhůta pro podání stížnosti je stanovena na tři dny od oznámení usnesení. Stížnost se podává u orgánu, proti jehož usnesení směřuje.

Za stížnostní důvody považujeme, když usnesení lze napadnout pro nesprávnost výroku nebo pro porušení ustanovení o řízení, které usnesení předcházelo, jestliže toto porušení mohlo způsobit nesprávnost některého výroku usnesení.² V rámci stížnosti lze prokazovat nové skutečnosti či důkazy.

1.2.2 Odvolání

Obecně lze říci, že termín odvolání je spojován v mnoha výrazech. Tím nejznámějším je odvolání bráno jako obecný pojem, kdy osoba nesouhlasí s daným rozhodnutím. V trestním právu má ale toto slovo zásadně jasný význam. O odvolání mluvíme jako o jednom z řádných opravných prostředků, který směřuje proti rozsudku soudu prvního stupně. Odvolání má odkladný účinek. Rozsudek podle §246 TrŘ může odvoláním napadnout státní zástupce pro

---

² Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, §145

nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, dále zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání věci nebo zabrání části majetku a také poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody pro nesprávnost tohoto výroku. Lhůta je zde stanovena na osm dnů od doručení opisu rozsudku.

Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje. Tento typ opravného prostředku má své formální náležitosti. U odvolání se využívá tzv. devolutivní účinek. To znamená, že o opravném prostředku bude rozhodovat nadřízený orgán orgánu, který rozhodnutí vydal.

1.2.3 Odpor

Jedná se o řádný opravný prostředek, který směřuje proti trestnímu příkazu. Včasným využitím odporu adresát vyjadřuje svůj nesouhlas s příkazem. Odpor se podává u soudu, který trestní příkaz vydal. Lhůta je zde stanovena na osm dnů od jeho doručení. Za předpokladu, že odpor je podán oprávněnou osobou a je splněná daná lhůta, se trestní příkaz automaticky ruší a je nařízeno hlavní líčení. Nedochozí zde ke zproštění obžaloby ani upuštění od potrestání nebo zrušení části výroku.³ V případě, že osoba nevyužije svého práva v zákonem stanovené lhůtě podat odpor nebo výslovně se tohoto práva vzdá, odpor nabude právní moci.

---

³ Trestní příkaz | epravo.cz. EPRAVO.CZ – Váš průvodce právem - Sbírká zákonů, judikatura, právo [online]. Copyright © EPRAVO.CZ, a.s. 1999 [cit. 26.03.2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/trestni-prikaz-25119.html>

2. Mimořádné opravné prostředky

Mimořádné opravné prostředky jsou mimořádné vzhledem k jejich možnosti napadnout již pravomocné rozhodnutí, tedy rozhodnutí, které je závazné. Prolomení právní moci a možnosti rozhodovat o již pravomocných rozhodnutích máme prostřednictvím třech typů mimořádných opravných prostředků – dovolání, stížnost pro porušení zákona a obnova řízení. V trestním řádu jsou obsaženy hlavně kvůli tomu, že i přes velikou snahu, aby soudci rozhodovali objektivně, správně a dle zákona, tak se potýkame s chybami v rozhodnutích.

Je potřeba brát v potaz, že mimořádné opravné prostředky umožňují zásadní změny v rozhodnutích soudních orgánů. Je zde možnost zjistit nové skutečnosti nebo získat nové důkazy, které by mohly mít velký podíl na změně původního rozhodnutí. Jedná se tedy o jakýsi průlom právní moci. Mimořádné opravné prostředky jsou brány za nezcela běžné. Možná proto mají také zúžený okruh osob, které je mohou podat, a celkově „přísnější“ podmínky než řádné opravné prostředky.

V rámci obecného popisu mimořádných opravných prostředků bych chtěl také zmínit i jiné jejich formy, které jsou uvedeny v trestním řádu a také směřují proti pravomocným rozhodnutím. Za zmínku stojí §174a TrŘ – oprávnění nejvyššího státního zástupce nebo §306a odst. 2 TrŘ – návrh odsouzeného na zrušení pravomocného rozsudku vydaného v řízení proti uprchlému nebo §314l TrŘ – přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, zjištění údajů.⁴

---

⁴ CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 9788073804886, str. 365

2.1 Dovolání

Ohledně celkového vývoje dovolání je potřeba zmínit, že si prošlo řadou změn. Za tu největší považuji nabytí účinnosti novely trestního řádu k 1.1.2002.⁵ Před touto novelou se mohl dovolávat pouze nejvyšší státní zástupce a ze strany obviněného nebylo možno tento typ mimořádného opravného prostředku využít. S nabytím zmíněné novely tomu bylo ale jinak. Dovolávat se mohl i obviněný prostřednictvím svého obhájce.

V rámci přípustnosti dovolání mluví zákon jasně. V §265a odst.1 TrŘ se dozvíme, že dovoláním lze pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští. Rozhodnutím ve věci samé se rozumí např. usnesení o zastavení trestního stíhání, usnesení, jímž bylo uloženo ochranné opatření, rozsudek, jímž byl obviněný uznán vinným a uložen mu trest, popřípadně ochranné opatření nebo bylo upuštěno od potrestání.

Okruh osob, které jsou oprávněny se dovolávat je omezen. Lhůta pro podání dovolání je do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje, a oprávněná osoba podává dovolání u soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni. Tak jako i jiné opravné prostředky i dovolání má svoji formální stránku, která musí být splněna. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud, a to z důvodu důležitosti rozhodnutí, kdy vlastně svými výroky sjednocuje rozhodování instančně nižších soudů. Dovolací soud může rozhodnout několika způsoby.

Důvody pro dovolání jsou taxativně vymezeny v §265b TrŘ. Například bych uvedl:

- ve věci rozhodl vyloučený orgán
- obviněný neměl v řízení obhájce, i když ho podle zákona mít měl
- proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoli podle zákona bylo nepřípustné
- v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný

---

⁵ Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

- dovolání lze podat také tehdy, jestliže byl uložen trest odnění svobody na doživotí

2.2 Stížnost pro porušení zákona

Jedná se o právní institut, který byl přijat do právního řádu v roce 1950. V dnešní době je využíván relativně často. Tato stížnost směřuje proti pravomocnému rozhodnutí soudu nebo státního zástupce, jímž byl porušen zákon, nebo došlo k chybnému rozhodnutí na základě vadného postupu řízení. Stížnost je podávána pouze ministrem spravedlnosti, a to u Nejvyššího soudu.

Obviněný možnost využití tohoto prostředku nemá, ale může iniciovat podnět u ministra spravedlnosti k prošetření dané skutečnosti. Jedná se tedy o fakultativní úkon, kdy je zcela na uvážení ministra spravedlnosti, zda využije tento institut nebo nevyužije. Při podání takové stížnosti je třeba ji řádně odůvodnit.

I u tohoto opravného prostředku se jedná o průlom do právní moci rozhodnutí. Podstatné je, aby byla stížnost pro porušení zákona využívána jen v závažných případech a nebyla tím nějak zpochybňována stabilita rozhodnutí soudů.

Ústavní soud vydal nález publikovaný pod č. 424/2001 Sb., kde došlo ke zrušení ust. §272 a následovala novela TrŘ provedená zákonem č. 539/2004 Sb., která změnila ustanovení §266a TrŘ – stížnost pro porušení zákona není limitována žádnou lhůtou.⁶

2.3 Obnova řízení

Obnova řízení je další mimořádný opravný prostředek. Oprávněná osoba žádá, aby bylo vyhověno a řízení obnoveno na základě žádosti na obnovu. Musí pro to být patřičné důvody, které jsou taxativně vymezeny v trestním zákoníku §278.

---

⁶ Nejvyšší soud / Rozhodovací činnost/Stížnost pro porušení zákona. Nejvyšší soud / Titulní stránka [online]. Copyright©[cit.26.03.2019]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovacicinnost~Stiznostproporusenizakona?Open&area=Rozhodovac%C3%AD%20cinnost&grp=St%C3%ADznost%20pro%20porusen%C3%AD%20zakona&lng=

Tento typ mimořádného opravného prostředku je velice známý prostřednictvím médií, kde spolu s obnovou řízení spojujeme jména jako Jiří Kajínek nebo Petr Kramný.

Průměrně se každoročně domáhají obnovy řízení přes čtyři stovky odsouzených. Dle statistik ministerstva spravedlnosti větší část ale neúspěšně. Počet obnovených řízení se v posledních šesti letech mírně kolísá mezi 100 a 200 žádostmi.

Většina advokátů se vyjádřilo ohledně obnovy trestního řízení tak, že mnoho lidí vidí v obnově řízení poslední možnost jak zvrátit původní rozhodnutí soudu a dostat tak nižší trest. Tomuto tématu je ale věnována celá kapitola č. 4.

3. Historický vývoj obnovy řízení

3.1 Obecná historie opravných prostředků

Obecně z historie víme, že rozhodoval sám ve věcech panovník nebo osoby, na které přenesl tuto funkci. V období feudalismu nedocházelo k rozlišování civilního a trestního řízení, natož k rozlišení mezi opravným prostředkem řádným a mimořádným. V době stavovské vykonávala soudní moc šlechta. Rozhodně za zmínku v rámci krátkého historického exkurzu stojí konec 14. stol., kdy soudcovskou moc přebírá v Českých zemích nejvyšší soudní tribunál pro šlechtu - zemský soud. Projednával majetkové záležitosti a vykonával nad nimi i trestní jurisdikce. Král zde neměl pravomoc změnit rozhodnutí soudců. Byla tu ale jakási možnost nesouhlasu s rozhodnutím a tu bychom mohli považovat za náznak opravného prostředku. V případě, že výrok soudu byl uznán za nesprávný, tak bylo rozhodnutí revidováno. Možnost podat odvolání byla v právu městském za doby stavovské. Docházelo k tomu, že odvolací soud rozsudek první instance změnil nebo potvrdil.

Roku 1548 byla zřízená soudní instituce, která nesla název apelační soud, oficiálně jako rada nad apeliacemi nebo apelační komora. Zakladatel byl Ferdinand I. Habsburský. Tyto soudy byly první profesionální soudy na území dnešního Česka. Mělo se jednat o všeobecnou odvolací instanci, takového rozměru se však v plné míře nikdy nedosáhlo. V 17. stol., se soudy rozšiřují i na území Moravy a Slezska. Apelační soud byl složen ze soudců z povolání a s prezidentem v čele. Měl pravomoc rozhodnutí zrušit, změnit nebo potvrdit.⁷

Za takový počátek opravných prostředků považujeme především 17.stol., kdy docházelo díky nim k zahájení nového řízení a rozhodování soudů vyšší instance. Ve Vídni roku 1749 v rámci tereziánských reforem vznikl Nejvyšší soudní úřad, který plnil funkci nejvyššího kasačního dvora, mohl rušit výroky nižších instancí. Za vlády Josefa II. roku 1788 dochází k vydání trestního řádu. V 18. stol. dochází také k oddělení trestního soudnictví od civilního.

---

⁷ Druhy soudů v českých zemích od raných počátků do 16. století - Ústav práva a právní vědy. Studujte prestižní MBA, LL.M. a BBA v Praze - Ústav práva a právní vědy [online]. Copyright © [cit. 26.03.2019]. Dostupné z: <https://www.ustavprava.cz/blog/2018/10/druhy-soudu-v-ceskych-zemich-od-ranych-pocatku-do-16-stoleti/>

3.2 Vývoj obnovy řízení od roku 1850

Trestní řád z roku 1850 se dá považovat za moderní, a to z toho důvodu, že se rozlišuje opravný prostředek řádný a mimořádný. V té době se řadilo do kategorie řádné: odvolání, zmateční stížnost a do kategorie mimořádné: obnova řízení a zmateční stížnost pro zachování zákona. V tehdejší době bylo řízení neveřejné, jen v případě přítomnosti státního zástupce tomu mohlo být jinak.

Dále za zmínku stojí rakouský trestní řád z roku 1873, kde se pozornost obrací na opravné prostředky. Součástí toho byla i obnova řízení.⁸

3.2.1 Trestní řád č.119/1873 ř.z., jímž se uvádí trestní řád

Dne 23.5.1873 je platný a dnem 30.12.1873 se stává účinným tzv. Glaserův trestní řád. Jak již z názvu lze předvídat, je tento trestní řád pojmenován podle tehdejšího ministra spravedlnosti Předlitavska, Juliuse Antona Glasera. Byl to odborník na trestní právo a významně přispěl k zavedení moderních trestních procesů v monarchii.

Pro opravné prostředky celkově si dovoluji zmínit dvě kapitoly tohoto zákona, a to kapitolu XVIII a kapitolu XX.

Kapitola XVIII nesla název: O hlavním přelíčení před sborovými soudy první instance a o prostředcích opravných proti rozsudkům těchto soudů.

A kapitola XX tohoto trestního řádu nesla název: O obnovení trestního řízení a o navrácení k předešlému způsobu z příčiny prošlé lhůty. Rozhodně bych chtěl zmínit §353 tohoto zákona, který hovoří o možnosti obnovy řízení i po vykonání trestu za daných podmínek, např.: odsouzení bylo na základě křivého svědectví, zfalšované listiny nebo když dojde k uvedení nových skutků.

Státní zástupce nebo soukromý žalobce v případě, že nebyl trestný čin promlčen nebo když nastala situace, že se objevily nové důkazní prostředky, mohli také podávat návrh na obnovu.

O návrhu na obnovu rozhodují tzv. sborové soudové první instance, kteří řízení vrací zpět do fáze přípravného řízení a následného hlavního přelíčení.

---

⁸ ŠÁMAL, P. Opravné prostředky v trestním řízení. Stížnost pro porušení zákona. Obnova řízení. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 1990, str. 38

3.3 Vývoj obnovy řízení od roku 1948

Období od roku 1949 – 1950 nazýváme právníckou dvouletkou, a to z důvodu, že v rámci těchto dvou let došlo k rekodifikaci všech odvětví československého práva. Výše zmíněný Glaserův řád byl zrušen roku 1950.⁹

3.3.1 Zákon č. 87/1950 Sb., Zákon o trestním řízení soudním

Rokem 1950 vychází v platnost a následnou účinnost zákon č. 87/1950 Sb. – Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). V tomto trestním řádu v rámci obnovy řízení byla nejdůležitější hlava VI., která nesla název: změna pravomocného rozhodnutí.

Obnova řízení, tak jak známe toto slovní spojení dnes, byla zde označena pouze jako obnova. Ta byla rozebrána v oddíle druhém, §220 - §225. Abychom zde mohli hovořit o obnově, bylo zapotřebí, aby řízení skončilo pravomocným rozsudkem nebo rozhodnutím soudu o zastavení řízení. O návrhu obnovy rozhodoval soud prvního stupně, v případě, že by návrh podal prokurátor, mohl rozhodovat o návrhu státní soud.

Aby mohlo dojít k tomuto opravnému prostředku, bylo zapotřebí splnit některý z faktorů, jako je např: existence nových důkazů, skutečností. O obnovu šlo žádat i v neprospěch obviněného. Žádat o ni ale mohl pouze prokurátor. V opačném případě, tedy ve prospěch obviněného, mohl žádat sám obviněný nebo osoby, které by mohly v jeho prospěch podat odvolání.

Návrh na obnovu mohl skončit dvěma variantami. Tou první bylo obnovu povolit a druhou bylo obnovu zamítnout z důvodu nedůvodnosti. Proti tomuto rozhodnutí bylo možné podat stížnost. V rámci obnovy docházelo k novému hlavnímu líčení.

3.3.2 Zákon č. 64/1956 Sb., Zákon o trestním řízení soudním

K datu 1.1.1957 se stává účinným nový trestní řád. Název obnova již nese dnešní podobu názvu, a to obnova řízení. Ta je zakotvena v tomto zákoně v hlavě šestnácté, §300 - §308 Sb.

---

⁹ BLÁHOVÁ, Ivana, Lukáš BLAŽEK, Jan KUKLÍK a Jiří ŠOUŠA. *Právnícká dvouletka: rekodifikace právního řádu, justice a správy v 50. letech 20. století*. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 8087284526, str 43.

Dle §300 zákona 64/1956 Sb., byla obnova řízení povolena v případě: když vyjdou najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé a měly by zásadní vliv v rozhodnutí nebo v případě, když by původně uložený trest byl v očividném nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo když by žalovaným skutkem byla ohrožena vážnost a čest hodnosti důstojníka ozbrojeného sboru nebo by se prokázalo, že prokurátor nebo soudce v původním řízení porušil trestným činem své úřední povinnosti.

Návrh na obnovu řízení mohla podat jen oprávněná osoba, v neprospěch obviněného pouze prokurátor. V té době o návrhu na povolení obnovy rozhoduje ve většině lidový soud. Například z důvodů podání návrhu na obnovu neoprávněnou osobou může dojít k jejímu zamítnutí. Proti takovému rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek. V případě, že by došlo k odsouzení osoby k trestu smrti a následně by byl povolený návrh na obnovu řízení, tak je takový trest odložen.

Vývoj obnovy řízení prošel proměnou jako celý právní systém. Postupně se obnova řízení formovala až do dnešní podoby, která je zaznamenána v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

4. Obnova řízení

Kapitola číslo 4 je pro tuto diplomovou práci meritem věci. To, že se jedná o mimořádný opravný prostředek, kterým lze napadnout některá pravomocná rozhodnutí, již víme. Obnova řízení má v trestním řádu vymezenou část – hlava devatenáctá, §277 - §289 trestního řádu.

Tato kapitola se ale zaměřuje na hlubší analýzu s aktuální právní úpravou a na celý proces během obnovy řízení. Smyslem je napravit chyby, které vznikly v rámci předešlých rozhodnutí. Jde o spravedlivé posouzení skutečností a důkazů, které vyšly najevo až potom, co původní rozhodnutí nabylo právní moci.

4.1 Zásady a principy

V celém právním řádu jsou dodržovány dané zásady či principy. Mohou být psané i nepsané. V terminologii dochází občas k rozepřím ohledně termínu zásada a princip. Konkrétně v této diplomové práci to pro nás nebude zásadní rozdíl a dovolím si oba tyto termíny použít jako synonyma.

Obecné základní zásady v rámci trestního řádu jsou obsaženy v druhém paragrafu. Za zásadu považujeme právní ideje, na kterých v našem případě je trestní řízení vedeno.

V této podkapitole vyjmenuji ty nejdůležitější zásady, které jsou užity v rámci opravných prostředků a hlavně se zaměřením na obnovu řízení.

4.1.1 Zásada presumpce nevinny

Tuto zásadu bych chtěl zmínit, protože není obsažena jen v §2 odst. 2 TrŘ, ale i v Listině základních práv a svobod v článku 40 odst.2. Vzhledem k tomu, že tato zásada je brána jako jedna ze základních, tak v rámci mimořádných opravných prostředků tomu bude jinak. Presumpce nevinny totiž znamená, že dokud není osoba pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu označena za vinnou, pohlíží se na ni jako na nevinnou.

Zmiňuji tuto zásadu hlavně z toho důvodu, že mimořádné opravné prostředky podáváme proti odsuzujícímu rozsudku a s tím spojenou i vinou dané osoby.

4.1.2 Zásada veřejnosti+zásada ústnosti a bezprostřednosti

Zásadu veřejnosti bychom mohli popsat jako prvek, který slouží ke spravedlivému procesu a zároveň je prostředkem pro kontrolu soudnictví a záruk obžalovaných.

Zásada ústnosti slouží k tomu, že soud rozhoduje na základě ústního přednesu stran a ústně provedených důkazů. Na tuto zásadu navazuje hned zásada bezprostřednosti, která nám říká, že soud se má seznámit se všemi důkazy, na základě kterých se má rozhodovat.

4.1.3 Zásada volného hodnocení důkazů

Obecně tato zásada hovoří o tom, že orgány činné v trestním řízení – policejní orgán, státní zástupce, soud mají hodnotit důkazy na základě svého vnitřního přesvědčení, které je spojeno s uvážením všech okolností.¹⁰ K hodnocení důkazů musí být i patřičné odůvodnění. U obnovy řízení se s touto zásadou setkáváme z toho důvodu, že jednou z možností obnovy řízení je zjištění nových skutečností nebo důkazů a s tím následně spojené obnovené trestní řízení.¹¹

4.1.4 Beneficium cohaesionis

Česky tato zásada zní: dobrodiní souvislosti. V praxi to znamená to, že pokud je vedeno řízení o opravném prostředku (může to být řádný i mimořádný), které svědčí ve prospěch obžalovaného nebo jiné zúčastněné osoby, je zohledněno také při posuzování další osoby, například: spoluobžalovaného. Přesná definice je zakotvena v trestním řádu, §261.

4.1.5 Zákaz reformace in peius

Obecně lze říci, že předpokladem pro dodržení této dohody je, aby opravné řízení, které je vedeno proti osobě, bylo výhradně v její prospěch a nebyl uložen trest přísnější než ten, který byl uložen soudem v původním řízení.

---

¹⁰ NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 9788073806774, str.52

¹¹ KALVODOVÁ, Věra, Marek FRYŠTÁK a Jan PROVAZNÍK, ed. *Trestní právo (stále) v pohybu: pocta Vladimíru Kratochvílovi*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 9788021089211, str 132

V neprospěch obžalovaného může napadat rozsudek odvoláním pouze státní zástupce, viz. §247 odst.1 TrŘ.

Vzhledem k tématu diplomové práce bych chtěl tento zákaz uvést na pravou míru. I tato zásada má své výjimky. A to v případě, kdy se jedná o rozhodnutí o náhradě škody, nemajetkové újmy v penězích nebo o rozhodnutí vydání bezdůvodného obohacení.¹² V praxi to může znamenat zvýšení částky v rámci náhrady škody. Myslím si, že to často může ovlivnit zájem o opravný prostředek.

4.1.6 Apelace, revize, kasace

Tyto tři opravné systémy jsou odlišnými procesními postupy. Podstatou je přezkum soudu a to, jestli příslušný soud je oprávněn věc zkoumat jak po stránce skutkové, tak i právní.

Apelace neboli odvolávací princip spočívá v tom, že daný rozsudek je v rámci opravného řízení přezkoumávaný soudem vyšší instance, než který původní rozhodnutí vydal. Tento princip zkoumá jak stránku skutkovou, tak i stránku právní. Rozeznáváme apelaci úplnou – kde lze přihlížet k novým skutečnostem a důkazům nebo apelaci neúplnou – kde se tyto nové skutečnosti a důkazy neuplatňují. Na základě tohoto principu lze měnit skutkový stav, o kterém rozhodl soud nižší instance. Nadřízený orgán může rozhodnutí potvrdit, změnit, zrušit. U obnovy řízení tento princip využít není.

Revize je princip, pomocí kterého dochází ke přezkoumávání rozhodnutí po právní stránce. Posuzuje se správnost všech výroků v rámci napadeného rozhodnutí. U obnovy řízení tento princip využít není.

Kasace neboli zrušovací princip. Slovo kasace pochází z latinského *casser*, což znamená v překladu zrušit. Pro nás velice důležitý princip, protože je využíván při obnově řízení. Pomocí kasace dochází k přezkumu pouze po právní stránce. Nadřízený orgán rozhodnutí potvrdí nebo zruší. Pokud ho zruší, vrátí věc k novému projednání orgánu, který to dané předchozí rozhodnutí vydal. Ten se ale musí řídit právním názorem soudu vyšší instance. Použitím kasačního principu nedochází ke znemožnění užití opravného prostředku proti novému rozhodnutí

---

¹² DRAŠTÍK, Antonín. Trestní řád: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7

prvoinstančního soudu. Vzhledem k funkčnosti systému, kdy se daná věc vrací zpět, musí o ní být projednáváno a tam vidím negativum tohoto principu v délce celého procesu.

4.2 Přípustnost obnovy trestního řízení

Obnovu trestního řízení nelze povolit u všech typů pravomocného rozhodnutí. Kde to ale lze, tak to se dozvídáme v §277 spolu s §278 trestního řádu:

- u rozsudku
- u trestního příkazu
- u usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání
- u usnesení o zastavení trestního stíhání
- u usnesení o schválení narovnání
- u usnesení o postoupení věci jinému orgánu

Tento výčet je taxativní, to znamená, že úplný, a tento okruh nelze rozšiřovat. U tohoto řízení se předpokládá, že se bude týkat téhož skutku a téže osoby, tzv. totožnost skutku.¹³

4.3 Návrh na obnovu řízení

Ze zákona se dozvídáme, že obnova řízení není institut, který by se zahajoval z moci úřední, ale je zde potřeba podat návrh.¹⁴ Aby návrhu bylo vyhověno, musí ho podávat oprávněná osoba. Za takovou osobu považujeme dle §280 TrŘ.:

- obviněného
- státního zástupce
- obhájce obviněného
- osoby, které mohly podat v prospěch obviněného odvolání

---

¹³ MUSIL, Jan, Vladimír KRATOCHVÍL a Pavel ŠÁMAL. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 1999. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-572-8, str.988

¹⁴ JELÍNEK, J. a kol., *Trestní právo procesní*. 5.vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 9788075022783. s. 719

V rámci těchto návrhů se setkáváme s termíny ve prospěch obviněného a v neprospěch obviněného. U návrhu na obnovu řízení, skončilo-li původní řízení pravomocným rozsudkem nebo trestním příkazem ve prospěch obviněného, jsou oprávněni všichni výše zmínění a to i proti jeho vůli. V případě neprospěchu obviněného může podat návrh pouze státní zástupce. Ten tak učiní v případě, že by nové rozhodnutí bylo postaveno na základě např. nových skutečností, důkazů a pro obviněného by znamenalo zpřísnění trestu oproti původnímu pravomocnému rozhodnutí.

Obnova řízení se vždy musí týkat osoby obviněné. Nelze povolit obnovu ohledně rozhodnutí nebo části, která by se týkala jiné osoby. Řízení o povolení nebo samostatné obnovené řízení se povede i v případě, kdy osoba obviněná zmizí, zemře poté, co sama podala návrh na obnovu řízení ve svůj prospěch. Podaným návrhem se soud musí zabývat vždy. Oprávněna podat návrh není osoba zúčastněná a osoba poškozená.

Návrh podaný oprávněnou osobou lze vzít zpět do doby, než se soud odebere na závěrečnou poradu. V případě, kdy takový návrh je podaný jinou osobou než obviněným, může být vzat zpět pouze se souhlasem obviněného. Předseda senátu soudu prvního stupně usnesením o zpětvzetí návrhu považuje tuto věc za uzavřenou. Tímto rozhodnutím však nezaniká možnost pozdějšího opětovného podání návrhu na obnovu řízení, viz. §280 odst. 4 TrŘ.. Důvodem proč nezaniká tato možnost, je nejspíše to, že stát dbá na tom, aby docházelo k nápravě vadných rozhodnutí, a to pokud možno v co největší míře.

V případě, že se i jiný státní orgán dozví o okolnostech, které by mohly vést k obnově řízení, je povinen to oznámit státnímu zástupci, oznámit to osobě obviněné nebo osobám, které jsou oprávněny podat návrh na obnovu řízení.

4.4 Důvody obnovy řízení

Aby mohlo dojít k řádné obnově řízení, je potřeba obnovu zakládat na zákonem stanovených prostředcích. Dle §278 odst. 1,2,3 TrŘ mluvíme o třech důvodech:

- nové skutečnosti nebo důkazy, které soudu nebyly dříve známe
- OČTR porušil v původním jednání svoji povinnost jednáním zakládajícím TČ, pokud byla zjištěna pravomocným rozsudkem
- zrušení právního předpisu nálezem Ústavního soudu

4.4.1 Nové skutečnosti, důkazy

Tím se rozumí nové skutečnosti a důkazy, které byly orgánu dříve neznámé a které by samy o sobě mohly být pro dřívější rozhodnutí podstatné a vedly by k odlišnému rozhodnutí. Jedná se o takové okolnosti, které nastaly před původním rozhodnutím, za nové se považuje to, že vyšly později najevo.¹⁵

Za novou skutečnost ve smyslu § 278 odst. 1 TrŘ, pro kterou je možno povolit obnovu řízení, lze považovat objektivně existující jev, který v téže věci není důkazem, ale může mít vliv na zjištění skutkového stavu věci v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí. Tyto nové skutečnosti se zpravidla stávají předmětem dokazování.¹⁶

Za důkaz obecně považujeme vše, co může přispět k objasnění věci. Zejména výslech svědka, věci, listiny.¹⁷ Aby důkaz sloužil k obnově řízení jako důkaz nový, musí se jednat o takový, který nebyl v původním řízení veden ve spise, uplatněn před soudem nebo přímo proveden, např. byla nalezena nová listina, která s daným případem souvisí. Může být ale použit i důkaz již provedený v původním řízení, a to za předpokladu, že dojde k jeho doplnění nebo se z nějakých důvodů změnil, např. doplnění výslechu svědka o důležité informace.¹⁸

---

¹⁵ MUSIL, Jan, Vladimír KRATOCHVÍL a Pavel ŠÁMAL. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 1999. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-572-8., strana 989

¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2001, sp. zn. 3 Tz 82/2001

¹⁷ Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, §89 odst.2

¹⁸ CÍSAŘOVÁ, Dagmar. *Trestní právo procesní*. 4., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2006. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 80-7201-594-x, str. 675

4.4.2 Porušení povinnosti OČTR zakládající trestný čin

Tento důvod pro podání návrhu na obnovu řízení je přesně uveden v §278 odst. 4 TrŘ. Obnova řízení, se povolí též tehdy, bude-li pravomocným rozsudkem zjištěno, že policejní orgán, státní zástupce nebo soudce v původním řízení porušil svoje povinnosti jednáním zakládajícím trestný čin.

Není ale podmínkou, aby činnost nějakého ze zmíněných orgánů byla způsobilá vyvolat pochybnost o správnosti skutkového zjištění původního rozsudku nebo usnesení. V případě, že by došlo k porušení povinnosti jinou osobou, která se podílí na trestním řízení a nesplňuje zmíněné podmínky výše, např. zapisovatel, tak to se nejedná o splnění podmínky pro obnovu řízení.¹⁹

4.4.3 Zrušení právního předpisu nálezem Ústavního soudu

Třetím důvodem pro obnovu řízení je situace, kdy je nálezem Ústavního soudu zrušena část nebo zrušen celý právní předpis a na jeho základě byl tvořen v trestním řízení rozsudek, který nabyl právní moci, ale nebyl dosud vykonán. Tento důvod je uveden v zákoně č.182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

4.5 Řízení o návrhu na povolení obnovy řízení

Iudicium rescindens neboli řízení o návrhu, ve kterém se řeší, zda-li jsou splněny zákonné podmínky pro obnovu řízení. V případě, že ano, obnova řízení se povolí, v případě, že splněny nejsou, je návrh zamítnut. K tomu, aby mohlo být úspěšně o návrhu rozhodováno, je potřeba splnit následující podmínky:

- příslušnost soudu
- veřejné zasedání
- dodržení principu vázanosti návrhem na obnovu
- rozhodnutí o návrhu

4.5.1 Příslušnost soudu

Příslušnost soudu k rozhodnutí o obnově je rozebrána v §281 TrŘ. Obecně lze říci, že to, který soud rozhoduje, záleží na tom, do jaké fáze řízení dospělo trestní řízení. O návrhu na povolení obnovy řízení rozhoduje soud.

---

¹⁹ JELÍNEK, J. a kol., Trestní právo procesní. 5.vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 9788075022783. s. 723

- Soud, který byl příslušný rozhodovat o obžalobě:

To v případě, kdy původní řízení skončilo usnesením státního zástupce o zastavení trestního stíhání nebo o postoupení věci jinému orgánu, popř. rozhodnutím státního zástupce o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o narovnání. Užije se tu obecných ustanovení o věcné a místní příslušnosti, §16 TrŘ.

- Soud, který v původním řízení ve věci rozhodl v prvním stupni:

To v případě, kdy skončilo řízení rozsudkem, trestním příkazem nebo usnesením soudu o zastavení trestního stíhání, o postoupení věci jinému orgánu, o podmíněném zastavení trestního stíhání a o schválení narovnání. Státní zástupce v tomto případě může dosáhnout toho, že bude rozhodovat krajský soud, a to vzhledem ke skutečnostem a novým důkazům, §17 TrŘ.

4.5.2 Veřejné zasedání

Trestní řád ohledně veřejného zasedání pojednává v §286. Z této právní úpravy nám vyplývá, že v rámci návrhu na povolení obnovy soud rozhoduje ve veřejném zasedání. Může však v neveřejném zasedání dojít i k zamítnutí návrhu a to v případech, kdy návrh podala neoprávněná osoba nebo směřuje-li jen proti rozhodnutí nebo výroku, stran pro kterou obnova není přípustná a nebo je-li obnova vyloučena podle §279 TrŘ.

V případě, že by neshledal důvody pro obnovu řízení, může soud zamítnout tento návrh v neveřejném zasedání, a to pouze v případě, že by se jednalo o tytéž skutečnosti a důkazy, které byly již dříve pravomocně zamítnuty a tento návrh je pouze jeho kopií.

V případě nejasností ohledně návrhu může předseda senátu provést potřebné šetření nebo požádat některý OČTR.²⁰ Osobu obviněného lze zajistit vydáním příkazu k zatčení a jeho vzetím do vazby před povolením obnovy tehdy, žádá-li o obnovu řízení státní zástupce v neprospěch obviněného a soud to vzhledem k okolnostem považuje za nutné, §282 odst.2 TrŘ. V případě, že je podán návrh opačný, a to ve prospěch obviněného, může soud odložit nebo

---

²⁰ JELÍNEK, J. a kol., Trestní právo procesní. 5.vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 9788075022783. s. 727

přerušit výkon trestu pravomocně uloženého v původním řízení, uzná-li to za vhodné, §282 odst.3 TrŘ.

4.5.3 Princip vázanosti návrhem na obnovu

Tento princip pojednává o tom, že soud nezkoumá splnění podmínek pro obnovu řízení u všech výroků daného rozhodnutí, ale zkoumá důvodnost jen v rámci těch výroků, které jsou uvedeny v návrhu na obnovu řízení, tzn. neplatí zde tzv. revizní princip, kdy dochází k úplné kontrole rozhodnutí. Soud tedy zkoumá pouze ty výroky, na základě kterých je o obnovu řízení žádáno v návrhu. Zkoumá se, jestli byly soudu dříve známé takové skutečnosti a důkazy a jestli by na jejich základě mohlo dojít k zásadní změně v rozhodnutí. Přezkum probíhá pouze po stránce skutkové.

Výjimku tvoří již výše zmíněná zásada beneficiu cohaesionis, kdy se zkoumá, jestli uvedené důvody nejsou i jiným osobám ve prospěch. viz. kapitola 4.1.4.

4.5.4 Rozhodnutí o návrhu

Soud rozhoduje usnesením nestanoví zákon něco jiného, §119 odst. 1 TrŘ. Soud vyhodnotí návrh na obnovu řízení a buď mu vyhoví a obnovu povolí, nebo ji zamítne.

- Soud návrh na povolení zamítne dle §283 TrŘ:

V případě, kdy neshledá obnovu řízení za důvodnou, a to například v situaci, kdy se návrh na obnovu zakládá na důkazu, který již byl předmětem předchozího řízení. Další důvod pro zamítnutí může být ten, že návrh podá osoba, která není osobou oprávněnou takový návrh podat. Další situací, která povede k zamítnutí, bude návrh na obnovu jen proti rozhodnutí a nebo výroku stran, kde obnova není přípustná. Anebo poslední důvod pro zamítnutí, který je vymezen §279 TrŘ, a to je ten, když obnova v neprospěch je vyloučena. To může nastat v případě, kdy obviněný zemře.

- Soud návrh na povolení obnovy povolí, §284 TrŘ:

Jakmile soud návrhu na povolení obnovy vyhoví, tak zruší napadené rozhodnutí zcela nebo v části, v níž je návrh důvodný. Z vázanosti soudu z předchozí kapitoly víme, že soud rozhoduje o rozsahu obnovy pouze na základě

rozsahu jeho návrhu, ve kterém se navhovatel domáhá povolení návrhu o obnově řízení. Výjimku tvoří §284 odst.1 TrŘ, kde je stanoveno, že soudu je uložena povinnost v případě, kdy zruší výrok o vině, zrušit i celý výrok o trestu. Na to navazuje zase zásada beneficii cohaesionis.

Proti rozhodnutí o návrhu obnovy je přípustná stížnost. Ta má odkladný účinek.

4.6 Řízení po povolení obnovy řízení

Jakmile je o návrhu rozhodnuto kladně, a to jak v plném rozsahu nebo z jeho části, tak se z řízení o návrhu nabytým plnou právní mocí na základě rozhodnutí soudu přesouvá do další fáze. Touto druhou fází je obnovené řízení – iudicium recissorium.²¹ Soud rozhoduje o povolení usnesením.

V řízení po povolení obnovy dochází znovu k projednání a rozhodování ve věci. To, že bylo rozhodnuto o povolení obnovy automaticky neznamená, že dojde ke změně rozhodnutí soudu při obnově řízení. V rámci návrhu se pouze posuzovalo, jestli byl návrh podán oprávněně, tedy dle zákona, a jestli je obnova důvodná pro to, aby bylo zahájeno nové jednání ve věci. Výsledek obnoveného řízení není vázán rozhodnutím o povolení obnovy řízení. Z principu vázanosti víme, že soud může zrušit celé rozhodnutí, pouze pokud navhovatel napadá všechny výroky.

Rozhodnutí o povolení obnovy neřeší rozhodnutí ve věci samé, které se bude odvíjet až v návaznosti na dokazování, které bude prováděno v obnoveném řízení, samozřejmě však s použitím důkazů, které byly provedeny v původním řízení, jak uvedl v komentáři trestního řádu k §287 odst. 2 vedoucí této diplomové práce doc. JUDr. Jan Kocina, Ph.D.

Do dnešního dne se zastává právního názoru vysloveného rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21. 10. 1988, sp. zn. 4 Tz 35/88, publikovaného pod č. 31/1989 Sb. rozh. tr., podle jehož právní věty: „*Jestliže soud povolí obnovu řízení a zruší výrok o vině, musí vždy podle § 284 odst. 1 tr. ř. zrušit i výrok o trestu, který má ve výroku o vině svůj podklad, a to i tehdy, jde-li o trest, který byl*

---

²¹ JELÍNEK, J. a kol., Trestní právo procesní. 5.vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 9788075022783. s. 730

jako souhrnný uložen v jiné trestní věci. Není přitom rozhodné, kterým soudem byl souhrnný trest uložen.“²²

Zrušení napadeného rozhodnutí je nezbytnou částí rozhodnutí o povolení obnovy. Již kdysi za doby ČSR tak rozhodl Nejvyšší soud svým rozhodnutím²³.

Vykonává-li se na obviněném trest odnětí svobody uložený mu původním rozsudkem, rozhodne soud po právní moci usnesení, jímž spolu s povolením obnovy zrušil výrok o tomto trestu, neprodleně o vazbě.²⁴

Výjimku tvoří §289 TrŘ, kde se pojednává povolená obnova řízení ve prospěch obviněného. Tam je důležité, že novým rozsudkem nesmí být uložen trest přísnější než ten původní.

Průběh řízení po pravomocném povolení obnovy ve věci nebo z její části závisí na tom, do jakého stádia došlo v původním řízení. Rozdělujeme to podle toho, kde bylo pravomocně rozhodnuto o povolení obnovy řízení:

- které skončilo pravomocným rozsudkem soudu, kterým byla schválena dohoda o vině a trestu, nebo pravomocným usnesením státního zástupce o zastavení trestního stíhání, včetně schválení narovnání, o postoupení věci jinému orgánu nebo o podmíněném zastavení trestního stíhání, pokračuje se v přípravném řízení.
- v ostatních případech pokračuje soud po pravomocném povolení obnovy řízení na podkladě původní obžaloby, jestliže nebylo vysloveno, že se věc vrací státnímu zástupci k došetření.

Z první zmíněné varianty nám plyne, že se pokračuje v přípravném řízení tam, kde skončilo, a s tím tedy je i spojené další provádění důkazů původních s doplněním důkazů nových, které vyšly najevo a prokazují nové skutečnosti. Přípravné řízení poté končí obžalobou nebo se trestní stíhání zastaví nebo se věc postoupí. Možný by byl i odklon trestního řízení.

---

²² Rozhodnutí nejvyššího soudu 6 Tdo 51/2018

²³ Rozhodnutí nejvyššího soudu ČSR sp. zn. 5 Tz 21/72

²⁴ Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, §287

Obnova řízení může být i povolena v situaci, kdy byl uložen obviněnému trest úhrnný nebo souhrnný. V tomto případě je třeba ve veřejném zasedání stanovit rozsudkem přiměřeným trestu za zbývající trestné činy.²⁵

Ve druhé zmíněné variantě docházíme k tomu, že pokračuje soud, který povolil obnovu v prvním stupni řízení na podkladě původní obžaloby. Jak jsme již výše zmiňovali, může nastat situace, kdy státní zástupce žádá o příslušné rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy krajský soud, protože TČ, který se stal, náleží do jeho rozhodovacích pravomocí, a to i v situaci, kdy ve věci v prvním stupni rozhodoval okresní soud. Jestliže je tedy taková obnova řízení povolena, vrátí se věc vždy státnímu zástupci. Soud o tom rozhodne formou usnesení, kde odůvodní, co je třeba doplnit a jaké úkony provést.

Za zmínku stojí novela zákona č.163/2016 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů s účinností k datu 1.7.2016, která přinesla řadu změn a doplnění. V rámci naší diplomové práce se nás dotkla tato novela nejvíce v §284 a to tím, že přidala větu, která stanovuje soudům zrušit i rozhodnutí o nestíhání podezřelého, pokud bylo učiněno v návaznosti na zrušené napadené rozhodnutí. Rozhodnutí o nestíhání podezřelého je zakotveno v trestním řádu v §159d.

4.7 Stížnost proti rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy

Proti usnesení o návrhu na povolení obnovy je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek, tak zní §286 odst.3 TrŘ. Stížnost může podat:

- státní zástupce v prospěch i nepospěch
- obviněný
- spoluobviněný nebo zúčastněná osoba na základě beneficium cohaesionis viz. kap. 4.1.4.
- za obviněného obhájce a v případě zbavení způsobilosti zcela nebo částečně i zákonný zástupce

---

²⁵ Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, §288 odst.3

- u mladistvého i orgán sociálně-právní ochrany dětí a okruh osob blízkých

V případě usnesení, kdy soud zamítne návrh na povolení obnovy, je třeba ho nejen vyhlásit, ale i doručit jeho opis. Až doručením počíná lhůta k podání stížnosti, ta má odkladný účinek.

4.8 Promlčecí doba

Promlčení obecně lze definovat jako oslabení subjektivního práva v důsledku marného uplynutí času. Smyslem promlčecí doby je to, aby vedla pokud možno k co nejdřívějšímu rozhodování a aby nevznikaly dlouhé prostoje v uplatnění daného práva před soudem. U obnovy řízení se setkáváme s pojmem promlčecí doba v §289 TrŘ. Jedná se o promlčecí dobu stanovenou na trestný čin uvedený v §34 trestního zákoníku:

„(3) Do promlčecí doby se nezapočítává

a) doba, po kterou nebylo možno pachatele postavit před soud pro zákonnou překážku,“²⁶, tak zní zmíněný odstavec. Jedná se o tzv. stavení promlčecí doby trestního stíhání. Tato překážka trvá jen do doby, než je pravomocně povolena obnova řízení, a poté běh této doby pokračuje.

Dále může nastat situace, kdy lze pokračovat po povolení obnovy v trestním řízení i v případě, že od právní moci původního rozsudku již uplynula promlčecí doba, vzhledem k níž by bylo nutno po zrušení původního rozsudku, nebo jeho části, trestní stíhání zastavit z důvodu uvedeném v §11 odst.1 písm.b). Tento důvod zní:

„ (1) Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno

b) je-li trestní stíhání promlčeno“²⁷

---

²⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 34, odst. 3, písm. a)

²⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 11 odst. 1, písm. b)

4.9 Obnova řízení ve věcech mladistvých

I v rámci obnovy řízení nemusí vše probíhat standardně, a to co do osoby obviněné. V níže uvedených kapitolách si pár specifík objasníme.

Za mladistvého se obecně považuje osoba, která dovršila patnáctý rok a zároveň je mladší 18ti let. V právu lze rozeznávat osoby dle věku na:

- dítě = osoba mladší 15ti let
- mladistvý = osoba ve věku 15-18let
- dospělý = osoba starší 18ti let

Trestní soudnictví mládeže upravuje zákon č. 218/2003 Sb. zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů - o soudnictví ve věcech mládeže. Tento zákon se stal účinným 1.1.2004. Jedná se o speciální zákon, který je přednostně užíván. V případě, že by neměl zvláštní ustanovení, řídíme se zejména trestním zákoníkem a trestním řádem. Tuto nadřazenost nazýváme *lex specialis derogat generali*. Protiprávní čin u mladistvých nazýváme provinění. Osoby mladší 15ti let mohou spáchat pouze čin jinak trestný. U mladistvých je místo trestání spíše snaha o nápravu takové jedince. V potaz se bere jeho mravní a rozumová vyspělost a dosavadní způsob života.

Kromě klasických orgánů mají mladiství i své specializované orgány, které se jim snaží napomoc. Jedním z nich je například orgán sociálně-právní ochrany dětí, který se řídí i vlastním zákonem.²⁸

Řízení vedené proti dospělé osobě a proti mladistvému má své rozdíly. Jedním je například to, že dospělý v řízení o návrhu na povolení obnovy, kde soud rozhoduje ve veřejném zasedání, nemá povinnost stanovit si obhájce. U mladistvých je tomu naopak, tam to povinností je, uvádí to přímo zákon.²⁹

Další z odlišností lze spatřit v případě stanovených lhůt. Zákon o soudnictví ve věcech mládeže uvádí v rámci osob oprávněných podat návrh na povolení obnovy řízení v neprospěch obviněného státním zástupcem ve zákonem stanovené lhůtě:

---

²⁸ Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

²⁹ Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, §42, odst. 2, písm. c)

„ (3) Návrh na povolení obnovy řízení v neprospěch obviněného může podat jen státní zástupce do šesti měsíců od doby, kdy se dozvěděl o skutečnostech odůvodňujících podání návrhu na povolení obnovy, nejdéle však do uplynutí poloviny doby promlčení trestního stíhání. “³⁰

U mladistvých je i rozšířen okruh pro podání takového návrhu. Ve prospěch mladistvého může podat návrh na obnovu řízení i orgán sociálně-právní ochrany dětí. Tento orgán však může návrh podat, pouze pokud obviněný ještě nedovršil devatenáctý rok svého života.

4.10 Náhrada škody

S tím, že dojde v rámci rozhodování soudu k nesprávnému rozhodnutí se bohužel setkáváme i v dnešní době. Kvůli takovýmto situacím je potřeba, aby byla zákonem upravená a bychom mohli požadovat náhradu za takové jednání.

Problematiku náhrady škody obviněného upravuje zákon č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) a v obecné rovině pak zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Vycházíme zde z obecného principu, ten kdo způsobí nějakou škodu, je povinen ji taky nahradit. Listina základních práv a svobod nám ve svém 36. článku hovoří právě o tomto právu:

“(3) Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem.” a dále stanovuje, že podrobnosti upravuje zákon již výše zmíněný o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

Stát odpovídá za škodu způsobenou státními orgány a to za podmíněk stanovených ve výše zmíněném zákoně, kde byla způsobena škoda rozhodnutím v

---

³⁰ Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, §72, odst. 3

řízení trestním.³¹ Nemusí dojít přímo ke zrušení pravomocného rozhodnutí, stačí, když dojde k jeho změně, vázán bude soud, který bude případně rozhodovat o nároku na náhradu škody.

V rámci našeho tématu diplomové práce se pokusím tuto situaci přiblížit u obnovy řízení. Na příkladu bychom si to mohli představit jako situaci, kdy osoba již vykonala na základě pravomocného rozsudku trest nebo jej vykonává. Žádal či žádá na základě žádosti o obnovu řízení a je mu vyhověno. Soud poté obviněného zproští obžaloby nebo zmírní jeho trest. V tomto případě pak může osoba žádat o náhradu škody způsobenou mu nezákonným rozhodnutím. Zákon o tom hovoří v §10 výše zmíněného zákona:

“(1) Právo na náhradu škody způsobené rozhodnutím o trestu má ten, na němž byl zcela nebo zčásti vykonán trest, jestliže v pozdějším řízení byl obžaloby zproštěn nebo bylo-li proti němu trestní stíhání zastaveno ze stejných důvodů, pro které soud v hlavním líčení rozhodne zprošťujícím rozsudkem. To neplatí, nařídí-li zastavení trestního stíhání prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii.

(2) Právo na náhradu škody má i ten, kdo byl v pozdějším řízení odsouzen k mírnějšímu trestu, než který byl na něm vykonán na podkladě zrušeného rozsudku. Náhrada škody náleží jen se zřetelem k rozdílu mezi trestem vykonaným na základě původního rozsudku a trestem uloženým rozsudkem novým.”

Ve věcech náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím jednájí jménem státu ministerstva a jiné ústřední správní úřady³². Za jiný ústřední správní úřad považujeme složku státní moci, která vykonává funkci ve vymezeném úseku. Například to může být: Úřad vlády České republiky, Národní bezpečnostní úřad, Český statistický úřad atd.³³

---

³¹ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, §5

³² Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, §6

³³ Ústřední správní úřad (ÚSÚ) - Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 26.03.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ustredni-spravni-urad-usu.aspx>

Kvůli tématu obnovy řízení nás bude ale nejvíce zajímat Ministerstvo spravedlnosti, který má tedy pravomoc rozhodovat o nároku škody v případech způsobení škody v trestním řízení. Pokud takovému nároku Ministerstvo spravedlnosti vyhoví, je stanovena lhůta na uspokojení pohledávky na šest měsíců.³⁴ V případě, že tak plněno není a uplyne tato lhůta, poškozený se může domáhat náhrady škody u soudu.³⁵

Může nastat i situace, kdy bude pomocí regresivní úhrady požadováno se podílet na úhradě podle svého zavinění. Úhrada se může požadovat po soudci nebo státním zástupci, jejich podíl na vině musí být ale předmětem kárného nebo trestního řízení. Regresivní úhradu obecně můžeme formulovat jako právo na náhradu plnění, které bylo poskytnuto za jinou osobu, jež byla jinak povinna platit.

„(1) Nahradil-li stát škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, může požadovat regresní úhradu na úředních osobách a na územních celcích v přenesené působnosti, pokud škodu způsobily.“³⁶

V komentáři k tomuto paragrafu se můžeme dočíst, že za úřední osoby považujeme:

- právnické a fyzické osoby při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona,
- úřední osoby cizího státu po dobu jejich působení ve společném vyšetřovacím týmu na území České republiky, splňují-li podmínky uvedené v § 127 tr. zákoníku (§ 3 odst. 2),
- notář a soudní exekutor, případně jeho zástupce, zanikl-li exekutorovi výkon exekutorského úřadu a je-li tímto zástupcem exekutorský kandidát, za podmínek uvedených v § 4 odst. 1, zák. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci,

---

³⁴ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, § 15 odst. 1)

³⁵ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.10.2016 včetně změn vyplývajících ze zákona č. 264/2016 Sb.*, Praha: Leges, 2010-. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-160-1, str. 781

³⁶ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, § 16 odst. 1)

- orgány územních samosprávných celků, pokud ke škodě došlo při výkonu státní správy, který byl na ně přenesen zákonem nebo na základě zákona (§ 3 odst. 1 písm. c, zák. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci)

4.11 Obnova řízení v jiných odvětvích práva u nás

S hlubší analýzou v rámci právního pořádku v České republice dojdeme ke zjištění, že obnova řízení není pouze mimořádným opravným prostředkem v trestním právu. Tento institut se objevuje ve více právních odvětvích. A to ve správním právu a v občanském právu.

4.11.1 Správní právo

Ve správním právu v rámci správního řízení vycházíme především ze zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen SŘ). Tento zákon se stal účinným ke dni 1.1.2006. Hlava X SŘ nese název Obnova řízení a nové rozhodnutí, z toho nám plyne, že tedy se samostatnou obnovou jako opravným prostředkem se můžeme potkat i v oblasti správního práva. Obnova řízení je rozebírána v §100 výše zmíněného zákona. Pro obnovu ve správním řízení je vyžadováno, aby:

- byl podaný návrh účastníkem, popř. nařízena obnova ze strany správního orgánu
- bylo rozhodnutí ve věci, které nabylo právní moci a bylo před správním orgánem takové řízení ukončeno
- byly patřičné důvody pro obnovu³⁷

Správní řád, §100 odst. 1 hovoří o možnostech pro obnovu řízení ve správním právu následovně:

“(1) Řízení před správním orgánem ukončené pravomocným rozhodnutím ve věci se na žádost účastníka obnoví, jestliže

a) vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti nebo důkazy, které existovaly v době původního řízení a které účastník, jemuž jsou ku prospěchu, nemohl v původním řízení uplatnit, anebo se provedené důkazy ukázaly nepravdivými, nebo

³⁷ HENDRYCH, D., a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN 9788074006241, str. 277

b) bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem rozhodnutí vydaného v řízení, které má být obnoveno,

a pokud tyto skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohou odůvodňovat jiné řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování.”

Za velký rozdíl mezi trestním právem a správním právem v rámci obnovy řízení považují to, že v trestním právu není podstatné, jestli obviněný o nových skutečnostech nebo důkazech věděl při původním řízení. Ve správním řízení to ale pro obnovu podstatné je a účastník v řízení prokazuje, že je použit nemohl.

Další odlišností je to, že ve správním právu máme pro obnovu stanovenou subjektivní a objektivní lhůtu. Za subjektivní lhůtu považujeme lhůtu, která začala běžet od okamžiku, kdy se daný subjekt dozvěděl o určité právní skutečnosti. Za objektivní lhůtu považujeme lhůtu, kdy k určité právní skutečnosti došlo.

„(2) Účastník může podat žádost o obnovu řízení u kteréhokoliv správního orgánu, který ve věci rozhodoval, a to do 3 měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci rozhodnutí. Obnovy řízení se nemůže domáhat ten, kdo mohl důvod obnovy uplatnit v odvolacím řízení. O obnově řízení rozhoduje správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni.“³⁸

Z výše uvedeného odstavce správního řádu si můžeme dovodit, že lhůta subjektivní je tedy 3 měsíce ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dozvěděl, a lhůta objektivní je 3 roky ode dne právní moci rozhodnutí.

V porovnání s trestním právem docházíme v rámci těchto lhůt také k odlišným stanoviskům. U obnovy v trestním řízení ve prospěch obviněného žádné časové omezení lhůtou není. V případě obnovy trestního řízení v neprospěch obviněného je tato lhůta stanovena na délku jedné poloviny promlčecí doby trestného činu, o kterém se vedlo trestní stíhání³⁹.

Dalším rozdílem oproti trestnímu řízení je to, že ve správním řízení lze zahájit obnovu řízení i z moci úřední. Výplývá to z níže uvedených odstavců §100 SŘ.⁴⁰

³⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, §100, odst. 2

³⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 279, písm. b)

⁴⁰ HENDRYCH, D., a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN 9788074006241, str. 278 - 279

„(3) Ve tříleté lhůtě od právní moci rozhodnutí může o obnově řízení z moci úřední rozhodnout též správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 1 a jestliže je na novém řízení veřejný zájem; do konce uvedené lhůty musí být rozhodnutí o obnově řízení vydáno.“

(4) O obnově řízení rozhodne příslušný správní orgán z moci úřední též v případě, že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem. Lhůta podle odstavce 3 začíná běžet dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozsudku.

Z předešlých kapitol víme, že obnovu řízení v trestním právu lze povolit jen na návrh oprávněné osoby.

4.11.2 Občanské právo procesní

Za základní pramen občanského práva procesního považujeme zákon č.99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen OSŘ). Je zde upraveno právo veřejné a procesní. Hmotné právo upravuje občanský zákoník.

Část čtvrtá OSŘ je věnována opravným prostředkům. Řadíme tam: odvolání, žalobu na obnovu řízení a pro zmatečnost, dovolání. Jako první rozdíl můžeme hned zmínit, jak občanské právo nazývá institut obnovy - jako žalobu na obnovu řízení, v praxi je to ale to samé. Stejně tak jako v trestním právu napadá pravomocné rozhodnutí a bude rozhodovat soud o povolení nebo zamítnutí obnovy řízení.

Přípustnost takovéto žaloby na obnovu řízení:

(1) Žalobou na obnovu řízení účastník může napadnout pravomocný rozsudek nebo pravomocné usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé:

a) jsou-li tu skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které bez své viny nemohl použít v původním řízení před soudem prvního stupně nebo za podmínek uvedených v ustanovení § 205a a 211a též před odvolacím soudem, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci;

b) lze-li provést důkazy, které nemohly být provedeny v původním řízení před soudem prvního stupně nebo za podmínek uvedených v ustanovení § 205a a 211a též před odvolacím soudem, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci.

(2) Žalobou na obnovu řízení účastník může napadnout také pravomocné usnesení, kterým byl schválen smír, lze-li důvody obnovy podle odstavce 1 vztahovat i na předpoklady, za nichž byl smír schvalován; to platí obdobně pro pravomocný platební rozkaz, pravomocný rozsudek pro uznání a pravomocný rozsudek pro zmeškání.⁴¹

V rámci podmínek pro obnovu se nachází stejný rozdíl jako je výše zmíněn v rozdílu přípustnosti obnovy řízení u trestního práva a práva správního. Výše popsáno máme, kdy je žaloba na obnovu přípustná, a je zde také rozebíráno, jestli nové skutečnosti, důkazy nebo rozhodnutí mohl účastník uplatnit v původním řízení a za zvláštních podmínek stanovených zákonem rovněž v odvolacím řízení.

Lhůty jsou zde stanoveny jako ve správním právu:

(1) Žaloba na obnovu řízení musí být podána ve lhůtě tří měsíců od té doby, kdy ten, kdo obnovu navrhuje, se dozvěděl o důvodu obnovy, nebo od té doby, kdy jej mohl uplatnit; běh této lhůty však neskončí před uplynutím tří měsíců od právní moci napadeného rozhodnutí.

(2) Po třech letech od právní moci napadeného rozhodnutí může být žaloba na obnovu řízení podána jen tehdy, jestliže trestní rozsudek nebo rozhodnutí o přestupku nebo jiném správním deliktu, na jejichž podkladě bylo v občanském soudním řízení přiznáno právo, byly později podle příslušných právních předpisů zrušeny.⁴²

4.11.3 Obnova řízení před Ústavním soudem

Do této kapitoly si dovolím zanést i toto téma. Přijde mi z pohledu práva velice zajímavé, a vzhledem k tomu, že víme jak důležitou roli pro nás hrají rozhodnutí Ústavního soudu, je potřeba si to rozebrat.

Ústavní soud se řídí především zákonem č.182/1993 Sb., Zákon o Ústavním soudu. Skládá se z předsedy, ze dvou místopředsedů a dalších soudců. Mimo jiné se setkáváme v rámci tohoto soudu s obnovou řízení. Její úprava je ve výše zmíněném zákoně upravena §105 a dále.

⁴¹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, §228

⁴² Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, §233

„(1) Ten, kdo se podle nálezu Ústavního soudu dopustil velezrady nebo hrubého porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku, může požádat Ústavní soud, aby řízení o ústavní žalobě bylo obnoveno,

a) jestliže takový nálezn Ústavního soudu byl ovlivněn trestným činem jiné osoby,

b) uvede-li nové skutečnosti nebo důkazy, které bez své viny nemohl uplatnit v původním řízení a které samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými již dříve by mohly vést k tomu, že by byl ústavní žaloby zproštěn.

(2) Po smrti osoby uvedené v odstavci 1 mohou o obnovu řízení o ústavní žalobě požádat její manžel nebo příbuzný v řadě přímé.⁴³

Ústavní soud o žádosti na obnovu řízení rozhoduje bez nařízení ústního jednání.

V rámci této kapitoly bych ještě zmínil možnost obnovy před Ústavním soudem na základě rozhodnutí u mezinárodního orgánu. Zpravidla to bývá Evropský soud pro lidská práva, kde se osoba domáhá svých základních lidských práv. Nálezy mezinárodního soudu se stávají pro Ústavní soud závaznými.

4.12 Konkrétní případy obnovy řízení

Na základě tématu mé diplomové práce si myslím, že by bylo vhodné kromě teorie ukázat institut obnovy řízení v praxi, a spojit si ho s pár příklady, které se reálně odehrály před našimi soudy.

Vybral jsem si dané kauzy z toho důvodu, že jsou mediálně známé a veřejnosti možná tochu povědomé. Domnívám se, že nastínění a popsání toho, jak šly události po sobě, nám dá ucelený nadhled v dané věci a pomůže vstřebat informace z předešlých kapitol.

Myslím si, že celá tato sekce pomůže k ucelenému pohledu na danou problematiku a celkovému nadhledu v rámci našeho soudnictví.

---

⁴³ Zákon č.182/1993 Sb., Zákon o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, §105, odst. 1,2

4.12.1 Kauza Jaroslava Schindlera

Tento případ jsem si vybral z důvodu jeho délky, která činí více než 10 let. Ano, takových případů je víc, ale ne vždy v nich probíhají takové zvraty, které by stály za zmínku, jako tomu je dle mého ve výše uvedeném případě.

Zmiňovaná kauza má své počátky v roce 2004, kdy došlo k loupežnému přepadení pošťáčky ve Znojmě. Následně to nebylo jediné přepadení během krátké doby v tomto okolí, jednalo se o sérii několika podobných přepadení.

V roce 2005 před soud přistupují dva nejspíše dřívější kamarádi, kteří jsou následně za tato přepadení odsouzeni. Prvním z nich byl Tomáš Čepura, který byl odsouzen na 1,5 roku vězení a druhým byl Jaroslav Schindler, který byl 5 měsíců ve vazbě a následně propuštěn na podmínku s pětiletou podmínkou a peněžitým trestem.

K tomuto rozsudku v roce 2005 vedla nejspíše výpověď právě výše zmíněného Tomáše Čepury, který se přiznal k takovému trestnému činu, a za komplice označil právě Jaroslava Schindlera. Ten ale od samého začátku tvrdí, že je nevinný. Odsuzující rozsudek potvrdily soudy všech instancí.

Tomáš Čepura poté úplně otáčí výpověď a tvrdí, že byl k přiznání se před soudem donucen policejním orgánem České republiky.

V roce 2010 dochází ale k situaci, kterou asi nikdo nepředpokládal. K celé této kauze se přiznává osoba jménem Antonín Škrdla, který tvrdí, že je pachatelem v dané věci. Policie dopadla i jeho komplice, kterým byla žena jménem Renata Čučková. Před soudem v tomto případě vypovídal i svědek, který se ztotožnil s výpovědí Škrdly. Na základě výše zmíněného policie případ znovu otevřela, ale k očištění jména pana Schindlera nebo Čepury nedošlo.

Znojenský okresní soud rozhodoval ve věci návrhu na obnovu řízení, a to na základě nových důkazů od Jaroslava Schindlera.⁴⁴ Poprvé Okresní soud ve Znojmě zamítá a Krajský soud v Brně potvrzuje rozhodnutí znojenského soudu.⁴⁵

---

⁴⁴ usnesení Okresního soudu ve Znojmě ze dne 24. 5. 2012, sp. zn. 1 T 570/2004

⁴⁵ usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 12. 2012, sp. zn. 5 To 318/2012

V roce 2013 tehdejší ministryně spravedlnosti Marie Benešová podává stížnost na porušení zákona a žádá Nejvyšší soud, aby v dané věci konal na podkladě vadného postupu řízení a nařídil nové jednání ve věci. Nejvyšší soud tak přikazuje projednat návrh na obnovu řízení znovu vzhledem k novým důkazům. Tentokrát znojemský soud shledal důvody pro obnovu trestního řízení.

V roce 2015 je obnoveno řízení ve věci pana Schindlera a Čepury. O rok později došlo ke zproštění viny Jaroslava Schindlera a Tomáše Čepury.⁴⁶

Nyní se zvažují právní kroky v rámci žádosti o odškodnění způsobené tímto jednáním.

Pan Schindler se k celé věci vyjádřil následovně: „Během těch let, co se člověk bez výsledku stále domáhá pravdy, otupí. Je to ale veliký nápor na psychiku a věřím, že hodně lidí to neustojí a raději ten boj vzdají.“

4.12.2 Kauza kněz

Tato kauza nenese žádný oficiální či pracovní název, ale pro svoji potřebu a vzhledem k projednávané věci se toto označení nabízí. Chtěl bych zde popsat celý proces od samého začátku až do fáze povolení obnovy řízení. Tento případ jsem si vybral z důvodu jeho aktuálnosti.

Počátek této kauzy datujeme k roku 2011, kdy mělo dojít k údajnému sexuálnímu obtěžování tehdy mladistvého ministranta. Tato věc dospěla k hlavnímu líčení před Okresní soud v Jeseníku, kde za osobu obžalovanou byl označen kněz jménem Adam Stanislav Kuszaj. Ten „samozřejmě“ zastával názor, že nic takového se nestalo, a trval na své nevině.

Okresní soud v Jeseníku se zastal názoru mladistvého ministranta, který tvrdil, že byl tímto knězem obtěžován a utrpěl tak psychickou újmu. Adam Stanislav Kuszaj byl uznán vinným tímto soudem za pohlavní zneužívání a ohrožení výchovy mládeže. Byl mu přidělen půlroční trest s odkladem na zkušební dobu dvou let a také zákaz po dobu tří let pracovat s mladistvými do 18ti let.

---

⁴⁶ rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2013, čj. 4 Tz 48/2013-56

Kněz stále trval na svém původním názoru, že se tohoto činu nedopustil. Obětoval kněžství řadu let, vzhledem k událostem, co se odehrály, mu bylo od církve zakázáno vykonávat kněžskou službu.

Amnestie vyhlášená již bývalým panem prezidentem Václavem Klausem se dotkla i Adama Stanislava Kuszaje, který byl tímto krokem osvobozen a za svoji pravdu může bojovat dál.

Do případu vnesl nový vítr důkaz, který při předešlém rozhodování nebyl předložen. A to sice výpověď kamarádky ministranta, který měl být Kuszajem sexuálně zneužíván. Na základě její výpovědi, kde tvrdila, že ministrant si to celé vymyslel, protože potřeboval peníze, a ten kněz mu nic neudělal. Dokonce to i své kamarádce napsal a chtěl po ní, ať si to nechá pro sebe a nikomu nic neříká.

Tato výpověď se stala novou skutečností, která by mohla být užita v rámci obnovy řízení, aby došlo k očištění jména Adama Stanislava Kuszaje.

Okresní soud v Jeseníku se na základě nových důkazů, které by pro daný případ mohly být těmi zásadními, rozhodl případ znovu otevřít a povolil tak obnovu řízení. Po povolení obnovy se bývalý kněz vyjádřil takto: „Je to pro mě velmi důležité, neboť kněžství to byl můj život a samozřejmě bych se k němu rád vrátil.“⁴⁷

Dne 13.2.2019 se přece jen Adam Stanislav Kuszaje dočkal obnoveného řízení a jesenický okresní soud ho zprostil obžaloby za zneužívání ministranta. Soudce se k danému případu vyjádřil a konstatoval, že nebylo prokázáno, že se skutek stal a že předešlé rozhodnutí bylo zakládáno na nevěrohodné výpovědi. Důležitou roli v novém rozhodnutí bylo také vyjádření znalců z oboru klinické psychologie dětí a dospělých.

Obhájkyň Kuszaje dodala jen, že kroky ohledně případného odškodnění budou ještě zvažovat.

---

⁴⁷Bývalý kněz, odsouzený za zneužívání ministranta, dosáhl obnovy procesu – Novinky.cz . Novinky.cz – nejčtenější zprávy na českém internetu [online]. Copyright © 2003 [cit. 26.03.2019]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/419431-byvaly-knez-odsouzeny-za-zneuzivani-ministranta-dosahl-obnovy-procesu.html>

4.13 Úvahy de lege ferenda

V této kapitole se pokusím zachytit některé své postřehy, myšlenky či nápady, jak vlastně by se dalo obnovu řízení jako samotnou pojmout trošku jinak z pohledu budoucího zákona.

Už jen když uvedeme, že vycházíme z trestního řádu, který vyšel v účinnost roku 1962, přijde mi to přece jen doba dávno minulé. Je samozřejmostí, že prošel řadou změn, ale dá se říct, že jádro zůstalo stejné. Z tohoto je jasné, že by chtělo zapracovat na změnách po této stránce. Velice se mi líbí nová právní úprava trestního práva našich sousedů na Slovensku, více v kapitole č.6.

V rámci úvah nad obnovou trestního řízení se mi stále opakuje v hlavě otázka, jak to vlastně je s rozhodováním o návrhu na obnovení řízení. To jako vážně rozhoduje soud, který již v tomto případě nějak zasahoval do rozhodnutí? To mi připadá špatně. Tuto otázku také rozebírám v kapitole 6. a to s ohledem na to, že Slovensko v tomto případě je o krok dopředu. A to bych chtěl i v rámci naší úpravy do budoucna změnit.

Nelíbí se mi, že by se věc měla vracet k někomu, kdo o dané věci již dříve rozhodoval. Na základě této poslední věty bych chtěl odkázat na článek Roberta Maleckého, který tuto problematiku také komentuje. Jeho článek ze dne 22.8.2016 zní: „S obnovou řízení před stejného soudce. Těm ale může chybět motivace přiznat vlastní chybu.“⁴⁸

Určitě by tato záležitost stála za polemiku či diskuzi. Rozhodně ovšem ale nechci zpochybňovat kvality našich soudců, to bych si nedovolil. Jen se mi myšlenka upravit tuto problematiku velice zamlouvá. Rozhodování jiného senátu soudu by při zrušení napadeného rozhodnutí mohlo vést k jakémusi „boji“ mezi kolegy a to rozhodně také není naším cílem.

Ministerstvo spravedlnosti nyní o úpravě obnovovacího řízení neuvažuje. „Obnova řízení je mimořádný opravný prostředek, jehož účelem je odstranit rozhodnutí, která neodpovídají skutkovému stavu, protože se objevily důkazy,

---

⁴⁸ *Hlidací pes org, žurnalistika ve veřejném zájmu* [online], 22.8.2016, Robert Malecký, text byl původně publikován na HlidaciPes.org

které nebyly v průběhu původního řízení známy a které pro navrhovatele mohou znamenat příznivější rozhodnutí ve věci. Důvodem je tedy změna skutkového stavu a je logické a plně v souladu se zásadou ekonomie, aby případ (a to ať jeho obnovu, tak i nové řízení) posuzoval soud, který se tím původně zabýval a má již o obsahu spisu znalosti,“ říká mluvčí ministerstva Daniel Škvařil.

4.14 Můj pohled na obnovu řízení

Celkově obnovu řízení považuji za důležitý a velice užitečný právní institut v našem státě, jelikož díky němu může dojít k uvedení věci na pravou míru, tím mám především na mysli skutečné objasnění případu a způsobu, jak se domoci pravdy. Je to velice důležitý prvek také z toho důvodu, že v budoucnu se kdykoli mohou objevit nové důkazy, fakta, či svědci.

I když výhody obnovy převažují nad nevýhodami, tak za jednu z nevýhod považuji například velké vytížení soudů, protože v praxi je to často pro spoustu odsouzených pouze poslední naděje na to, jak zvrátit původní soudní rozhodnutí nebo dosáhnout nižšího trestu, a s tím bohužel souvisí i zdržení celého právního systému.

5. Vybraná judikatura

Za judikaturu v tom nejširším významu považujeme rozhodovací činnost soudů. Vycházíme z toho, že Česká republika spadá do kontinentálního typu kultury a za základní znak se bere zákon jako prvotní pramen práva⁴⁹. V tomto typu kultury se často zákony shromažďují do takzvaných kodexů – zákoníků.

Základním znakem je také dělení na právo soukromé a právo veřejné. Soudy zde právo nalézají v každém případě zvlášť, ale netvoří ho. V našem typu právní kultury nejsou rozhodnutí vyšších právních soudů formálně závazná a vymahatelná, ale klíčové judikáty vytvořené podle zákonů a normativních právních smluv mají kvaziprecedenční význam.⁵⁰ Rozhodnutí Ústavního nebo Nejvyššího soudu jsou závazná pouze v dané věci, pro které se dané řízení vede. Pro ostatní soudy často ale slouží jako předlohy pro jejich rozhodování či autorita nadřazeného soudu. Judikáty jsou opatřovány právními větami, které výstižně shrnují smysl rozhodnutí.

Pravým opakem našeho právního systému je angloamerická právní kultura, kde je tvořeno právo na obecném principu a soudci tak právo tvoří skrze precedenty, které jsou v pozdějších rozhodováních brány jako formálně závazný pramen práva.

V této kapitole se pokusím zabývat těmi nejzajímavějšími, a to především rozhodnutími Ústavního soudu. Jeho rozhodnutí totiž tvoří stěžejní judikaturu pro otázky obnovy trestního řízení. Svoji významnou roli má i Nejvyšší soud, jeho prioritou sice není přímo obnova řízení, ale existuje řada rozhodnutí, kde se neustále rozebírají mimořádné opravné prostředky.

V následujících podkapitolách bych se chtěl zabývat judikaturou soudu, která přišla do kontaktu s obnovou řízení a je pro mě tou nejzajímavější.

---

⁴⁹ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 9788073802332, str 71

⁵⁰ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 9788073802332, str 71

5.1 Nález Ústavního soudu II. ÚS 2445/08

Tímto nálezem se senát Ústavního soud v čele s předsedou Stanislavem Balíkem vyjádřil k návrhu na povolení obnovy trestního řízení a poukázal na to, jestli nové skutečnosti či důkazy se dají považovat za takové, které by mohly vést k jinému skutkovému závěru.

Ústavní soud v závěru tohoto nálezu konstatoval, že:

„V dané věci lze tedy uzavřít, že obecné soudy tím, že zamítly návrh stěžovatele na povolení obnovy řízení, aniž by se řádně vypořádaly s novými skutečnostmi (důkazy) ve prospěch stěžovatele, které vyšly najevo a mohly mít vliv na původní rozhodnutí v trestní věci stěžovatele, porušily stěžovatelovo ústavně zaručené právo na spravedlivý proces zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“

Zmíněný článek v Listině základních práv a svobod konstatuje:

“1) Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.”⁵¹

Z výše uvedeného bych chtěl akorát podotknout, že souhlasím s názorem Ústavního soud, a to z přesvědčení, že znalecký posudek obsahující nové skutečnosti, které vedou k jinému skutkovému závěru, je třeba považovat za vhodný důkazní prostředek.

5.2 Nález Ústavního soudu III. ÚS 608/10

Tento nález ze dne 26.8.2010 mě velice zaujal a to z důvodu toho, že se vrací k úplným základům toho, proč vlastně samotná obnova řízení existuje a jaké důvody se díky tomuto právnímu institutu řeší. Přislo mi to velice poučné a nutné k vědění pro ostatní rozhodování soudů nižší instance.

„Dle Ústavního soudu je třeba vycházet ze specifické povahy obnovy řízení, jež na rozdíl od dovolání nebo stížnosti pro porušení zákona slouží jako mimořádný opravný prostředek k odstranění nedostatků pravomocného rozhodnutí skutkového rázu. Na rozdíl od ostatních mimořádných opravných

---

⁵¹ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

prostředků je řízení o obnově ze své podstaty decentralizováno a zpravidla se v něm neuplatní devolutivní účinek (srov. § 281 odst. 1 a 2 tr. řádu). Rozhodnutí o povolení obnovy řízení je navíc jediným ze všech rozhodnutí o řádných i mimořádných opravných prostředcích, proti kterému zákon připouští řádný opravný prostředek (právě stížnost dle § 286 odst. 3 tr. řádu). Byť se v obnovovacím řízení nejedná o meritum trestního řízení (o vině a trestu), toto řízení je svým charakterem v řadě ohledů analogické fázi trestního řízení probíhající před soudy ve věci samé.”

Myslím si, že tento názor Ústavního soudu skvěle popsal povahu obnovy řízení a dokonce poukázal na rozdíl mezi obnovou řízení a jinými mimořádnými opravnými prostředky.

5.3 Nález Ústavního soudu III. ÚS 608/10 - 1

Tento nález nese název: K rozhodování soudu druhého stupně ve věci povolení obnovy trestního řízení ve veřejném zasedání. Mě osobně zaujal v tom, že je tam upozorněno na sílu kontradiktornost v rámci řízení, a že by se měla jako jeden ze základních právních principů připouštět v řízení.

Kontradiktornost obecně znamená z latinského *contra dicere* – mluvit proti. Význam tohoto slova spočívá v tom, že účastníci probíhajícího řízení mají právo na to se vyjádřit k daným skutečnostem jak v řízení sporném, tak nesporném. Důkazní řízení musí mít kontradiktorní charakter, který v neveřejném zasedání zajištěn být nemůže.⁵²

Dále se v tomto nálezu Ústavní soud vyjadřuje k obnově následovně:

„Dle Ústavního soudu je třeba vycházet ze specifické povahy obnovy řízení, jež na rozdíl od dovolání nebo stížnosti pro porušení zákona slouží jako mimořádný opravný prostředek k odstranění nedostatků pravomocného rozhodnutí skutkového rázu. Na rozdíl od ostatních mimořádných opravných prostředků je řízení o obnově ze své podstaty decentralizováno a zpravidla se v něm neuplatní devolutivní účinek.“

---

⁵² Šámal P. et al., Trestní řád. Komentář. I. díl. 4. Vydání. Praha: C.H. Beck 2002, str. 878, mar. 6

5.4 Usnesení Ústavního soudu III. ÚS 1399/14

Toto usnesení Ústavního soudu jsem si vybral vzhledem k jeho konstatování ohledně důkazních prostředků, které by měly nasvědčovat novým skutečnostem.

Stěžovatel byl rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 1. 9. 2013 uznán vinným. Vzdal se práva na odvolání a musel nastoupit do výkonu trestu odnětí svobody. Poté ale žádal o povolení obnovy trestního řízení. Odsouzený vyslovil v návrhu na povolení obnovy přesvědčení, že pokud by v jeho trestní věci byl názor Nejvyššího soudu respektován, nebylo by možno jej odsoudit, protože skutkové okolnosti trestného činu, za něžž byl odsouzen, jsou identické s těmi, o něž se opírá jiný judikát. Ústavní soud konstatuje, že obecné soudy se zabývaly všemi navrhovatelem předestřenými skutečnostmi a řádně se s nimi vypořádaly.

Velice zajímavá pasáž tohoto usnesení je: V projednávané věci je nutné konstatovat, že se obecné soudy se vznesenými důkazními návrhy dostatečně a racionálně vypořádaly a nejde tudíž o kategorii tzv. opomenutých důkazů. Z ústavního principu nezávislosti soudů (čl. 82 Ústavy) vyplývá zásada volného hodnocení důkazů.⁵³ Nálezací soud rozhoduje, které skutečnosti jsou k dokazování relevantní a které z navržených důkazů provede, případně zda a nakolik se jeví nezbytné dosavadní stav dokazování doplnit. Do hodnocení provedených důkazů obecnými soudy není Ústavní soud zásadně oprávněn zasahovat, a to i kdyby mohl mít za to, že přílehavější by bylo hodnocení jiné. Důvodem k jeho zásahu je až stav, kdy hodnocení důkazů a tomu přijaté skutkové závěry jsou výrazem zjevného faktického omylu či excesu logického, a tím vybočují ze zásad spravedlivého procesu.

Ústavní soud tam odkazuje na zásadu volného hodnocení důkazu. Proto jsem si vybral tento úsek vyjádření Ústavního soudu. Myslím si, že v rámci trestního práva je tato zásada velmi důležitou.

---

⁵³ ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. Praha: ASPI, 1999dotisk. ISBN 8085963892., str 49

6. Komparace s úpravou obnovy řízení v zahraničí

Úpravu obnovy řízení v českém právním systému se zaměřením na trestní právo jsme si popsali. V této kapitole se pokusím zaměřit na to, jak tento právní institut funguje v zahraničí.

6.1 Slovensko

Tuto zemi jsem si vybral vzhledem k historii bývalého Československa se zaměřením na to, jak moc se odlišujeme v právní úpravě. Z historie víme, že do konce roku 1992 jsme měli společné vše a tím pádem i právní úpravu. Se vznikem samostatného Česka a Slovenska došlo k řadě změn. To, že Česká republika se v dnešních dnech řídí trestním právem hmotným dle zákona č.40/2009 Sb. a u trestního práva procesního zákonem č. 141/1991 Sb. již víme.

Na Slovensku je za hlavní pramen trestního práva považován trestný zákon č.300/2005 Z.z. a trestný poriadok č.301/2005 Z.z.. Oba tyto zákony představují zásadní reformu trestního práva našich sousedů. Platnosti nabyly oba tyto prameny práva k datu 2.7.2005. První zmíněný se stal účinný k datu 1.1.2019 a na Slovensku upravuje základy trestní odpovědnosti, druhy trestů, druhy ochranných opatření, jejich ukládání a skutkové podstaty trestných činů, takže můžeme říci, že se dá přirovnat k našemu trestnímu zákonu. Oproti tomu druhý zmíněný předpis, ten se stal účinný k datu 1.3.2019 a na Slovensku upravuje postup orgánu činných v trestním řízení a soudů tak, aby byly trestné činy zjištěny a jejich páčání podle zákona spravedlivě potrestáno, přičemž je třeba respektovat základní práva a svobody fyzických osob a právnických osob. Z tohoto výčtu můžeme říci, že je zde upraveno trestní právo procesní, tak jak v našem trestním řádu.

V rámci pročtení a srovnání předchozí úpravy ve věcech trestního práva a nyní jsem došel k závěru, že se dost změnilo díky výše zmíněným novelám.

Co mě ale velice překvapilo v rámci celkového studia slovenské právní úpravy je existence tzv. specializovaného trestního soudu, který je součástí slovenské soustavy soudů. Působnost tohoto soudu je upravena v zákoně č.

291/2009 o Špecializovanom trestnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

I když bych se zde chtěl spíše zabývat srovnáním trestního práva procesního, dovolím si zmínit i pár změn v trestním právu hmotném. Velice mě překvapilo, že došlo ke snížení věkové hranice, a to na 14let.

„(1) Kto v čase spáchania činu inak trestného nedovršil štrnásť rok svojho veku, nie je trestne zodpovedný.“⁵⁴

Pro sexuální trestný čin je to upraveno takto:

„(2) Pre trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 nie je trestne zodpovedný, kto v čase spáchania činu nedovršil pätnásť rok svojho veku.“⁵⁵

Za velkou změnu považuji v rámci trestního práva procesního odstranění soudu jako složky orgánu činných v trestním řízení. Dle nové úpravy našich sousedů do orgánů činných v trestním řízení radí:

- prokurátora
- policii⁵⁶

K zásadě rychlosti trestního řízení bychom mohli ukázkově přirovnat institut zkráceného řízení našich sousedů, jeho rozsah je obsažen v §202 následovně:

„ (1) Skrátené vyšetrovanie sa vykonáva o prečinoch, ak nejde o konanie podľa § 200 ods. 2.

2) Skrátené vyšetrovanie o prečinoch, pre ktoré zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje tri roky, vykonáva policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. d) až h); o ostatných vykonáva skrátené vyšetrovanie policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. a) a c). Skrátené vyšetrovanie o trestných činoch príslušníkov ozbrojených bezpečnostných zborov vykonáva policajt uvedený v § 10 ods. 8 písm. b);

(3) Príslušnosť policajta podľa § 10 ods. 8 písm. a) až c), ktorý vykonáva skrátené vyšetrovanie o prečine, sa nekončí, ak v priebehu skráteného vyšetrovania zistí, že odpadli dôvody, pre ktoré bol príslušný vo veci konať.“

---

⁵⁴ Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, §22 odst.1

⁵⁵ Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, §22 odst.2

⁵⁶ Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, §10 odst.1,8,9,10

Pro mimořádné opravné prostředky má slovenský tzv. trestný poriadok vymezeny §363-§405. Rozeznává také 3 typy těchto prostředků:

- zrušení pravomocného rozhodnutí v přípravném řízení
- dovolání
- obnova řízení

U zrušení pravomocného rozhodnutí v přípravném řízení je pravomoc svěřena do rukou generálního prokurátora. Zasahuje v případě, kdy byl porušen zákon pravomocným rozhodnutím nebo konáním prokurátora či policejního orgánu.

Dovolání je možné podat proti pravomocnému rozhodnutí soudu, kterým byl porušen zákon nebo bylo porušené ustanovení o řízení. Za odlišnost od naší úpravy považují to, že dovolání lze na Slovensku podat i proti rozhodnutí soudu prvního stupně. Důvody, kdy to lze, jsou taxativně vymezeny v §371 trestního poriadku.

A v poslední řadě obnova řízení, třetí typ mimořádného opravného prostředku. Ve výše zmíněném zákoně, který upravuje trestní právo procesní na Slovensku, se mu věnuje §393 - §405. Na první pohled zdá se úprava obnovy řízení velice podobná. Také se jedná o nápravu vad skutkových. Na základě porovnávání těchto úprav docházím k závěru, že důvody pro podání návrhu trestního řízení se zdají být podobné.

Kde ale si lze povšimnout něčeho navíc je v podmínkách obnovy řízení.

„ (4) Skutočnosťou skôr neznámou podľa odsekov 1 až 3 je aj

a) rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého rozhodnutím prokurátora alebo súdu Slovenskej republiky alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody obvineného, ak negatívne dôsledky tohto rozhodnutia nemožno inak napraviť,

b) strata účinnosti právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia podľa čl. 125 ods. 3 ústavy voči rozsudku vydanému na základe aplikácie takého právneho predpisu jeho časti alebo niektorého ustanovenia, ak tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný.“⁵⁷

---

⁵⁷ Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, §394 odst.4

Ve srovnání toho, kdo může podat návrh na obnovu řízení, jsem neshledal odlišnosti.

Za příznivý přínos považuji to, že při zpětvzetí návrhu na povolení návrhu obnovy řízení do toho může zasáhnout i nadřízený prokurátor. Líbí se mi to z pohledu toho, že nad tím někdo může dohlížet a kontrolovat tak práci zaměstnanců podřízených. Je potřeba brát to ale s patřičnou rezervou, aby nedocházelo pak k nějakým osobním problémům na úkor tohoto právního institutu.

„(6) Návrh na obnovu konania podaný prokurátorom môže vziať späť aj nadriadený prokurátor.“⁵⁸

Čemu ale se nejvíce přikláním je změna v rámci příslušnosti soudů, kteří by měly rozhodovat o návrhu na povolení obnovy řízení. V české úpravě jsme zvyklí na variantu, že řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem nebo trestním příkazem, a řízení, které skončilo pravomocným usnesením soudu o zastavení trestního stíhání, včetně schválení narovnání, o postoupení věci jinému orgánu nebo o podmíněném zastavení trestního stíhání, rozhoduje soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni, viz. §281 odst.2 trestního řádu. Na Slovensku právní úprava říká ale něco jiného:

„(2) O návrhu na povolenie obnovy konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, rozhoduje iný samosudca alebo iný senát súdu, ktorý vo veci rozhodol v prvom stupni.“⁵⁹

Líbí se mi to vzhledem k nestrannosti a nezájatosti soudu k danému případu. To, že by soud měl být nezájatý a nestranný v každém případě, to víme. Ale přeci jen na základě jeho předchozích rozhodnutí si myslím, že bude nějak ovlivněn a přistupovat k dané věci se svým stejným nebo velice podobným názorem. Proto se mi líbí představa nějakého nového impulsu v dané věci.

V českém trestním zákoníku je možnost, aby rozhodoval ve věci krajský soud, když se rozhoduje o návrhu na povolení obnovy v případě, kdy v původním rozhodnutí rozhodoval soud okresní a státní zástupce to navrhne, jelikož nové skutečnosti a důkazy nasvědčují, že jde o trestný čin příslušící do jeho pravomoci.

---

⁵⁸ Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, §396 odst.6

⁵⁹ Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, §397 odst.2

Ve slovenské právní úpravě se se stejným či obdobným ustanovením neseťkáváme.

Další rozdíl spaťruji při zamítnutí/odmítnutí návrhu na povolení obnovy. Na Slovensku je varianta odmítnutí nebo zamítnutí v rámci tohoto návrhu na povolení obnovy, zatímco v české právní úpravě se bavíme ve spojitosti s tímto návrhem pouze o zamítnutí. Pro porovnání:

„ (1) Súd návrh na povolenie obnovy konania odmietne, ak

a) bol podaný neoprávnenou osobou,

b) smeruje len proti rozhodnutiu alebo výroku, ohľadne ktorého obnova konania nie je prípustná,

c) ak je obnova konania vylúčená podľa § 395.

(2) Súd návrh na povolenie obnovy konania zamietne, ak nezistí podmienky obnovy konania podľa § 394. “⁶⁰

Tímto jsem provedl analýzu české a slovenské právní úpravy obnovy řízení v trestním právu. Základy jsou shodné, lišíme se pouze malými odchylkami. Celkově bych k tomuto rozboru chtěl říct, že Slovensko je v rámci novel trestního práva o krok napřed a pro nás by mohlo být inspirací do budoucna.

Na závěr bych rád uvedl judikát, který bych si dovolil považovat za zajímavý, a to z toho důvodu, že o něm bylo rozhodnuto před 1.1.1993. Je zajímavé sledovat jednotlivé vyjádření a argumenty k celé situaci ohledně bývalého Československa.

Soud (na dnešním území Slovenska), který byl společný jak pro Česko, tak i pro Slovensko v rámci společné soudní soustavy. Soud vyhlásil rozsudek před oddělením těchto dvou zemí a na dnešní poměru na něj pohlížíme jako na rozhodnutí cizího státu. Z tohoto důvodu nelze napadat ani stížností pro porušení zákona, ani návrhem na obnovu řízení. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5.2006 nám říká, že:

„Pro Nejvyšší soud je zásadním hlediskem řešení otázky, zda rozsudek soudu se sídlem na území Slovenské republiky vydaný v době před rozdělením federativního státu je nutno pokládat za rozsudek cizího státu, a v případě, že ano,

---

⁶⁰ Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný zákon, ve znění pozdějších předpisů, §399 odst.1,2

*zda může Nejvyšší soud rozhodovat o podané stížnosti pro porušení zákona a případně rušit pravomocný rozsudek vydaný soudem cizího státu.*⁶¹

A ještě bych dovilil citovat z tohoto usnesení:

*„Je nepřipustné, aby soud České republiky mohl obecně zasahovat do pravomocného rozhodnutí soudu na území Slovenské republiky (mimo případy *expressis verbis* uvedené v článku II odd. 1 zákona č. 25/1993 Sb.) a aby mohl jeho pravomocné rozhodnutí jakýmkoliv způsobem měnit. Takovýto postup neumožňuje ani mezinárodní smlouva uzavřená mezi oběma republikami.*“⁶²

Nejvyšší soud ČR osobu obviněnou z výše zmíněného judikátu odkázal na soustavu soudů Slovenské republiky.

---

⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 5. 2006, sp. zn. 4 TZ 61/2006

⁶² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 5. 2006, sp. zn. 4 TZ 61/2006

7. Závěr

Závěrem této diplomové práce bych chtěl celkově zhodnotit toto téma i svou samostatnou práci. Musím říci, že se mi potvrdilo to, co jsem se domníval od samého začátku. Toto téma je velice zajímavé, a to v celém rozsahu, tím mám namysli nejen obnovou, ale i jinými typy řádných opravných prostředků a mimořádných opravných prostředků.

Diplomová práce s tématem obnovy řízení se mi psala vcelku dobře. Od začátku jsem se držel toho, co jsem si řekl a vymezil spolu s vedoucím této práce. Postupoval jsem jednotlivě podle plánovaných bodů, které jsem popisoval od obecného ke konkrétnímu.

V úvodu jsem popsal celkově v rámci našeho právního řádu, jak dělíme opravné prostředky a kdy se jaké dají využít. Těmito prostředky mám na mysli ty řádné: stížnost, odpor a odvolání.

V další kapitole jsem se věnoval mimořádným opravným prostředkům se zaměřením na pochopení, proč je máme zakomponované v našem právním řádu a kdy se jich můžeme domáhat. Tzn. popsal jsem ve zmíněné kapitole dovolání, stížnost pro porušení zákona a nastínil lehce obnovu řízení s tím, že pokračovat budu v dalších kapitolách.

Dále následovala část o historii, kde jsem dopodrobna popsal historický progres trestního řádu až do dnešní podoby, anebo celkového právního řádu před samostatnou Českou republikou. Vzhledem k tomu, že historie mě vždy zajímala, tak pro mě tato kapitola byla velice přínosná.

Další na řadu přišla hlavní kapitola této práce, a to kapitola s názvem Obnova řízení. Tu jsem pojal jako zásadní, a proto jsem ji rozebral do detailů. Od zásad, přes návrh na podání obnovy řízení, přes rozhodnutí o návrhu na obnovu řízení, až po samostatné obnovené řízení. Vzhledem k důležitosti této kapitoly jsem si dovolil i zmínit nějaká specifika, která mohou nastat například v podobě řízení o obnově řízení ve věcech mladistvých. Dále jsem rozebral možnost využití náhrady škody a popsal, v jakých jiných právních odvětvích se můžeme s obnovou trestního řízení setkat.

Následovala kapitola s názvem vybraná judikatura, kde jsem se v této práci snažil přiblížit, jak vlastně probíhá celé řízení a jak mohou jednotlivé soudy rozhodovat. Ke každému judikátu jsem poznamenal to, co mi přišlo důležité, popř. jsem vyjádřil svůj osobní pohled na danou věc. Domnívám se, že tato kapitola je velice zajímavá, a to nejen kvůli obnově řízení, ale celkově kvůli pohledu na rozhodování soudů.

Tou poslední kapitolou byla komparace s úpravou obnovy řízení v zahraničí. Ani jsem nečekal, že zrovna tato kapitola bude tou, do které se tak rád ponořím. Vzhledem k tomu, že jsem porovnával úpravu České republiky s právní úpravou na Slovensku, tak mě to velice zaujalo a přišlo mi to zajímavé z pohledu progresu těchto dvou zemí, které ještě před pár lety tvořily jeden celek.

Souhrnně se domnívám, že obnova řízení je důležitou součástí našeho právního systému. Je užitečným nástrojem, jak se domoci nápravy v rámci předchozího rozhodnutí soudu.

V průběhu celé diplomové práce jsem se snažil k některým tématům přidávat svůj názor, svůj pohled na věc. O jejich správnosti bychom jistě mohli polemizovat, ale v rámci svobody vyjadřování jsem tak učinil.

Na této diplomové práci jsem pracoval s nejlepším vědomím a svědomím. Toto téma jsem dle mého názoru vyčerpал a jednotlivé úkoly, co jsem si stanovil před začátkem psaní práce, splnil.

Resumé

In my thesis I concentrate on a re-trial also called: reopening of the case, new-trial, renewal of proceedings etc.

The Criminal law is regulated by Act. No. 141/1961 Coll – Criminal Procedure Code in the Czech Republic. In this Code we have got judicial legal remedies and extraordinary remedies. Generally speaking about remedies we can say that they are remedies which allow to reverse the decision. If we are talking about the decision we can also say in some cases a judgment.

At the beginning of my thesis I deal with general analysis of remedies. The main aim of my thesis is a re-trial and I wanted to describe it in details not just generally.

The re-trial is one of the three types of the extraordinary remedies. We call these remedies “extraordinary” because they are against decisions which acquire legal power.

In the next chapter I describe historical evolution of the re-trial. In connection with this fact I speak not only about re-trial itself but also about historical development of Criminal Procedure Code in the Czech Republic back from the 14th century to the present. This part was very interesting because the legal system is all the time in the progress. There are many changes that reflect with development of the world, technologies, science etc.

After analysis of the re-trial I concentrated on the judicial decision (judgment) of the court of the Czech Republic. There is a lot of interesting cases and judgments.

At the end I also compared the Criminal Procedure Code in the Czech Republic and the Criminal Procedure Code in Slovakia. It's very interesting because of the fact that we lived in one republic called Czechoslovakia before 1.1.1993 and afterwards every country walked its own way also within the criminal law also. In my opinion today Slovakia has more advanced legal system.

I think that it is very important that such re-trials and remedies in general

exist because judges are also people and they can make mistakes. It's not very often but sometimes it happens. But the truth is that for the convicted person it is often the last chance to reverse the original court decision and achieve a lower sentence. Also it is important because new evidence, facts, witnesses can appear in the future. I think that this is necessary and very useful part of our legal system.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

ŠÁMAL, P. Opravné prostředky v trestním řízení. Stížnost pro porušení zákona. Obnova řízení. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 1990

ŠÁMAL, P.: Opravné prostředky v trestním řízení. Stížnost pro porušení zákona. Obnova řízení. 1. vydání. C. H. Beck, Praha 1999, 195 s. ISBN 80- 7179-249-7

ŠÁMAL, Pavel. *Základní zásady trestního řízení v demokratickém systému*. Praha: ASPI, 1999dotisk. ISBN 8085963892

ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0

Šámal P. et al., Trestní řád. Komentář. I. díl. 4. Vydání. Praha: C.H. Beck 2002

JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.10.2016 včetně změn vyplývajících ze zákona č. 264/2016 Sb.*, Praha: Leges, 2010-. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-160-1

JELÍNEK, J. a kolektiv: Trestní právo procesní. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, 864 s., ISBN 978-80-87576-44-1

JELÍNEK, J. a kol., Trestní právo procesní. 5.vydání. Praha: Leges, 2018. ISBN 9788075022783

Fenyk, J., Císařová D., Gřivna T. a kol.: Trestní právo procesní - 6. vydání. Wolters Kluwer, 2015, ISBN978-80-7478-750-8

CÍSAŘOVÁ, Dagmar. *Trestní právo procesní*. 4., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde, 2006. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 80-7201-594-x

WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2008. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 978-80-7201-726-3

CHMELÍK, Jan. *Trestní řízení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 9788073804886

HENDRYCH, D., a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN 9788074006241

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. Právnícké učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 9788073802332

NOVOTNÝ, František. *Trestní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 9788073806774

KALVODOVÁ, Věra, Marek FRYŠTÁK a Jan PROVAZNÍK, ed. *Trestní právo (stále) v pohybu: pocta Vladimíru Kratochvílovi*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 9788021089211

DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7

MUSIL, Jan, Vladimír KRATOCHVÍL a Pavel ŠÁMAL. *Kurs trestního práva: trestní právo procesní*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 1999. Beckovy právnícké učebnice. ISBN 978-80-7179-572-8

BLÁHOVÁ, Ivana, Lukáš BLAŽEK, Jan KUKLÍK a Jiří ŠOUŠA. *Právnícká dvouletka: rekodifikace právního řádu, justice a správy v 50. letech 20. století*. Praha: Auditorium, 2014. ISBN 8087284526

Legislativa:

Ústavní zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

Trestní řád č.119/1873 ř.z., jímž se uvádí trestní řád

Zákon č. 87/1950 Sb., Zákon o trestním řízení soudním

Zákon č. 64/1956 Sb., Zákon o trestním řízení soudním

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákoník

Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok

Judikatura:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 5. 2001, sp. zn. 3 Tz 82/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 11. 2013, čj. 4 Tz 48/2013-56

Rozhodnutí nejvyššího soudu 6 Tdo 51/2018

Rozhodnutí nejvyššího soudu ČSR sp. zn. 5 Tz 21/72

Usnesení Okresního soudu ve Znojmě ze dne 24. 5. 2012, sp. zn. 1 T 570/2004

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 28. 12. 2012, sp. zn. 5 To 318/2012

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 5. 2006, sp. zn. 4 TZ 61/2006

Usnesení Ústavního soudu III. ÚS 1399/14 ze dne 17. 7. 2014

Nález Ústavního soudu II. ÚS 2445/08 ze dne 30. 7. 2009

Nález Ústavního soudu III. ÚS 608/10 ze dne 26. 8. 2010

Webové stránky:

<https://www.mvcr.cz/clanek/ustredni-spravni-urad-usu.aspx>

<https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/trestni-prikaz-25119.html>

